

Öğretmenler GAZETESİ

Yıl : 2 Sayı: 89 — 31 Ekim 1966 Pazartesi — Fiyatı: 50 Kuruş

CUMHURİYETİN 43. YILINI KUTLADIK

Atamızın kurduğu ve bizim yetiştireceğimiz kuşaklara da korunmasını emanet ettiği cumhuriyetimizin 43. yıl dönümünü heyecanla kutladık Ankara'daki kutlama töreni çok muhteşem olmuştur. Federasyonumuz adına Genel Sekreter Ahmet Kamacı Türkiye Büyük Millet Meclisi şeref salonunda yapılan Cumhurbaşkanımız sayın Cevdet Sunay'ın tebrikleri kabul törenine iştirak etmiştir. Cumhurbaşkanımızın elini sıkan Ahmet Kamacı, başkana Türk öğretmeninin saygı ve bağlılığını da ifade ile bayram tebriklerini sunmuştur.

Okulun adının Gürsel olmasını istedi hakkında tahkikat açıldı

Denizli, (Özel) — Denizli ilinin merkez ilbadı İlkokulu Müdürü ve Federasyonumuzun Genel Yönetim Kurulu Üyesi Avni AYTAN hakkında tahkikat açılmıştır. Federasyon Ortak kurul toplantılarına katılmak üzere Ankara'ya gelen Avni Aytan'a döndüğü gün 22 soruyu muhtevi tahkikat evrakı verilmiştir. Aytan bundan bir süre önce okulunun ismini «Gürsel» olarak değiştirilmesini istemişti. Aytan İlköğretim Müfettişinin 22 sorusunu cevaplamış ve tahkikatın sonucunu beklemeğe başlamıştır. Federasyonumuz konu ile yakından ilgilenmektedir.

İlk Öğretim Genel Müdürü Değişti

Ankara (Özel) Millî Eğitim Bakanlığı üst kademelerindeki kaynaşma sona ermemiş olacak ki İlköğretim Genel Müdürü Esat İnetaş bu görevinden alınarak yerine Bedri Alogan getirilmiştir. Eski Genel Müdür Esat İnetaş bu göreve 15 ay önce zamanın Millî Eğitim Bakanı şimdiki Devlet Bakanı Cihat Bilgehan tarafından getirilmişti.

Yeni Genel Müdür Bedri Alogan'ın bu göreve getiril-

(Devamı S. 6 da)

TARSUS ÖĞRETMENLER DERNEĞİ YILLIK G.KURUL TOPLANTISI YAPILDI

Tarsus Öğretmenler Derneği'nin yıllık genel kurul toplantısı, 23 Ekim 1966 tarihinde yapılmıştır.

Çok olgun bir hava içinde geçen toplantıyı TÖS Yönetim Kurulu üyesi ve Güney temsilcisi Cahit Alican ve yazar Mahmut Makal, M. Nuri Ayvalı... konuk olarak izlemişlerdir.

Dernek tüzüğünün 38. maddesi, «Derneğin feshi halinde, malları TÖS Tarsus şubesine devredilir» şeklinde değiştirildikten sonra seçimlere geçilmiştir.

Seçim sonuçları şöyledir:

1) Yönetim Kuruluna seçilenler:

Adem Sarıyüce,
Mehmet Esmece,
Ahmet Köklügiller
M. Ali Özer
Haşim Eker
Tarık Ar... [illegible]
Hilmi Yurt

2) Denetleme kuruluna seçilenler:

Ahmet Erdoğan
Recep Özcengiz
Bekir Eryılmaz

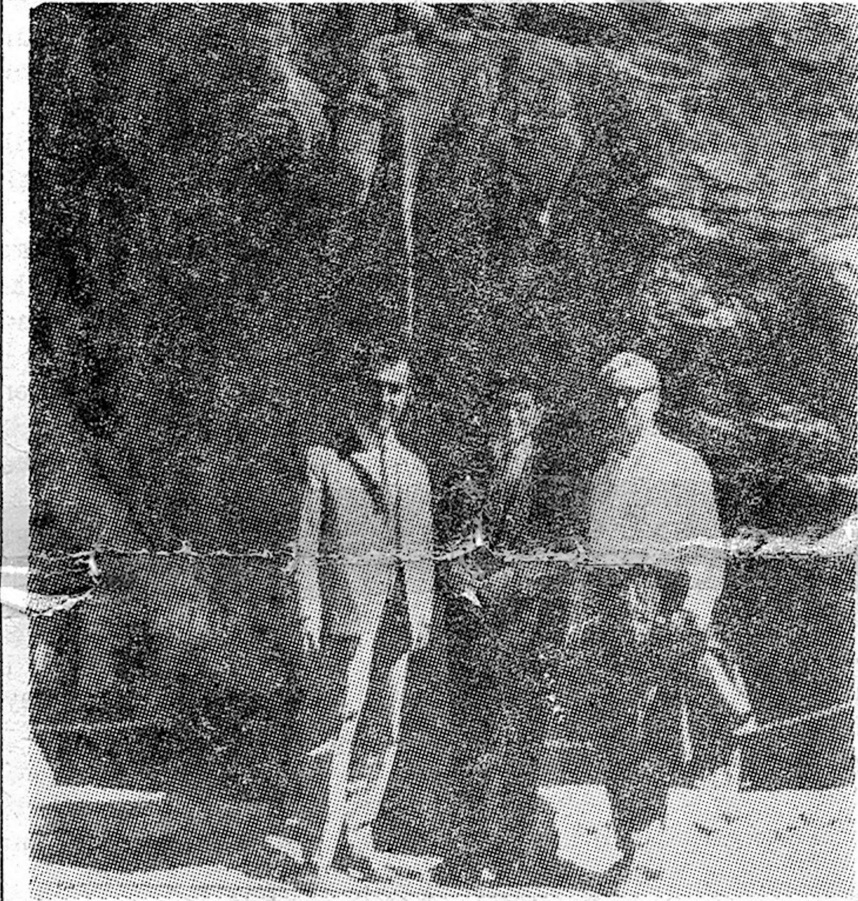
3) Onur Kuruluna seçilenler:

Yahya Turhan
Sabri Bolkar
Ahmet Öz
Ali Sağtürk

4) Kurultay temsilcileri:

Mehmet Alıç
Muhsin Akkaya

Hasan Can olayı ve gerisindekiler

Hasan Can, Senatör Suphi Karaman ve Prof. Muammer Aksoy'la İvriz harabeleri önünde.

Konya (Özel) — Konya'nın Ereğli İlçesi İvriz köyü öğretmen okulu müdürü iken Sazgeçit köyüne tayin edilen Hasan Can'la ilgili olarak Akşam, Cumhuriyet ve Milliyet gibi büyük İstanbul gazetelerinde yayınlanan bazı şikâyetleri okuduğunuzu tahmin ediyoruz. Ortada fol yok yumurta yokken köylüsünün de sevdiği yıllardır o köyde çalışıp duran bu öğretmenin tedirgin edilmesi günün olağan durumlarindan biri olmaktadır. Öğretmenlere yöneltilen türlü baskıların siyasi oyunların var olduğunu her vesile ile ortaya koymaktayız. İlgili muteberan istediği kadar «haksızlık yapılmıyor, herkese eşit muamele ediliyor, öğretmenlere baskı v.s. söz konusu değildir. Ülkücü öğretmenler rahat ve huzur içinde çalışsınlar» diye dursunlar haksızlık çarkları habire dönmekte ve ülkücü, Atatürkçü öğretmenleri yok etmek için bilenip durmaktadır.

Nedir Hasan Can'ın suçu? Biz söyleyelim açık yürekli olmak, korkmamak, doğru blidiğini söylemek. İşte bu suçların faili olan Hasan Can İvriz'den Öğretmen okulunda okuttuğu kardeşlerinin bakımından sorumlu olduğu halde alınıp Sazgeçit Köyüne tayin ediliyor. Bu haksızlık karşısında ilkönce köylüleri feryat ediyor. Toplu halde dilekçeler verip öğretmenlerinin köylerinden alınmaması nı istiyorlar. Duygularını basında da açıklıyorlar. Ama bir sonuç alamıyorlar.

Öğretmen Hasan Can, haksızlığın giderilmesi için yaz boyunca tam 23 defa Konya ya gidip geldim diyor. Acaba dedim 2 defa da Ankaraya gidip geldim diyor. Şimdi artık dava açacak Hasan Can. Biz de destek olacağız kendisine. Ama bakalım mahkeme kararı yürüyecek mi? Bekliyelim göreceğiz.

Ülkücüler tek tek vuruluyor

BİR ARKADAŞIMIZ DAHA SÜRÜLDÜ

Biz, «ülkücüler tek tek vuruluyor, Millî Eğitim Bakanlığı milliyetçi öğretmenler derneği denilen bir teşekkülün emirlerine göre iş yapıyor» dedikçe, Bakanlık ilgilileri ve Millî Eğitim Bakanı bizzat, «Hayır efendim, böyle birşey katiyen yoktur. Asıl siz politika ile uğraşıp, öğretmenleri bölüyorsunuz» şeklinde karşı çıkmışlardı.

İşte en yeni, taptaze bir örnek daha veriyoruz Türk kamu oyuna ve meslek oyuna... Bakalım kim doğru söylüyor!

Sivaslı ilcemizin bir ortaokul müdürü vardır. Üzeyir Özer... Bir yıldır toplumcu, birleştirici çabalarıyla halka ve meslekdaşlarına kendisini sevdirmiş, onları etrafında, bir çatı altında tolpamayı başarmıştır. Ama gel gelelim,

(Devamı S. 6 da)

Başyazı

Yeni Bir Metod Gerek

İnsanlar, toplumlar, ilişkiler ve koşullar her yerde, her zaman durmadan değişiyor. Bütün bu değişikliklere paralel olarak, meslek kuruluşlarının yaptığı mücadelede kullanılan metodların da değişmesi büyük bir zorunluk olarak karşımıza çıkıyor. Yeni koşullar içinde gene eski metodlara başvurmak daima başarısızlıkla sonuçlanacaktır.

Bu konuda çeşitli örnekler var. Bu yüzden, çalışmalarını incelediğimiz bazı dış ülkelerde meslek kuruluşları, yürüttükleri mücadeleden özlenen sonuç alınmadığı zaman ilk önce uygulanan metodları yeniden ele alıp nasıl bir değişmeye gitmek gerektiğini düşünüyor ve tartışıyorlar

Bugün yurdumuzda her alanda hızlı bir değişim göze çarpıyor. Yeni sorunlar, yeni güçler ortaya çıkıyor. Bu güçlerden bir tanesi de öğretmen topluluğudur. Bütün bilinçli kişiler, öğretmen topluluğunun güç olarak önemini kabul etmişlerdir.

Buna rağmen ortada bir karşıtlık vardır. Herkesin görüş birliğiyle değer verdiği bu güç, topluluk olarak en büyük zorluklarla karşı karşıyadır. Üç beş partizanın avucu içine düşmüş bir Bakanlık bu koskoca topluluğun değerli üyelerini haksız durumlarla karşı karşıya bırakıyor. Bir partizanın küçük bir müdahalesiyle bir öğretmen bir yerden bir yere sürülüyor. Bakanlık emrine alınıyor, hakarete uğruyor, birtakım saldırganların türlü saldırıları ile karşılaşıyor, yersiz yere sorgulara çekiliyor, hareket serbestliği kısıtlanıyor, düşüncelerinden ve görüşlerinden dolayı cezalandırılıyor. Millî eğitim sorunları üzerinde söz söyliyecek en yetkili topluluk olduğu halde, eğitim politikası onun görüşlerine göre yön almıyor ve perişanlık gittikçe büyüyor.

Böyle bir durum karşısında, tüm sorunları yepyeni bir açıdan bir kez daha gözden geçirmek, durup düşünmek, yeni yollar aramak zorunluğu var. Öğretmen topluluğu, bunu gerçekleştirecek güçlere sahiptir ve bu yapılacaktır. Bu konuda en büyük görev şüphesiz meslek kuruluşlarına düşmektedir. Bütün öğretmen mesiek kuruluşlarının yeni bir ruh içinde ayni paralele yönelmesi, Anayasanın gösterdiği ileri hedeflere doğru yeni bir mücadeleye girişmesi gereklidir. Öğretmenler, bu yönde söz konusu kuruluşları uyarmaktadırlar. Her kuruluş, temsil ettiği topluluğa karşı olan yükümlülüğünü hesaba katıp üstüne düşen görevleri yeni bir hızla ele almalıdır. Bu, artık tarihsel bir ödev haline gelmiştir.

TÖDMF

Emekli Öğretmenler Gecesinde Sakarya Valisi de Konuştu

Sakarya (Özel) — Adapazarı Öğretmenler Derneğince lokal olarak kullanılan Funda salonunda düzenlenen Emekli Öğretmenler gecesinde hazır bulunan Sakarya Valisi Ertuğrul Ünlüer bir öğretmen çocuğu olarak eşi ile hazır bulunmuş, öğretmenlik mesleği ile ilgili, bilinçli, birleştirici güçlendirici bir konuşma yapmışlardır.

Vali Ünlüer'den sonra Sakarya Halk Eğitimi İl Başkanı Ahmet Atilâ, Cengiz Topel okulu Müdürü Abdullah Çelik gece ile ilgili birer konuşma yapmışlar, öğretmenlikle ilgili şiirler okumuşlardır.

Dernek başkanı adına 2. başkan Sırrı Öztürk'ün çağrısı üzerine Vali Ünlüer hazır bulunan emekli öğretmenlerden Şükrü Korkmaz, Naciye Marş, Nuri Güngör, Muharrm Toker'e derneğin armağanlarını vermiştir.

Vali Sayın Ünlüer istek üzerine emekli öğretmenleri ikişer sağ ve soluna alarak

(Devamı S : 6 da)

Sakarya Valisi Ünlüer emekli meslekdaşlarımızla bir arada görülmektedir (işaretli olan zat Vali Ünlüer'dir).

Milliyetçi imiş!

Balıkesir, (Özel) — Balıkesir Milliyetçi Öğretmenler Birliği Federasyon Başkanı hakkında «Devlet dairelerine karşı yalan beyanda bulunmak» yüzünden açılan dâva büyük üzüntü yaratmıştır. Üzüntünün nedeni bu Milliyetçi (!) öğretmenin gerçekten dâva konusu suçu işlemiş olmasıdır. Bu mümtaz kişinin itibarından olacak Balıkesir mahkemelerinde ve icra dairelerinde hakkında 20 den fazla dosya bulunmaktadır.

Bir borcundan dolayı hiç menkul ve gayri menkul malı olmadığını beyan ederek imzalamış bulunan Bay Parmaksız icra haciz işlemine tevessül edildiğinde 1350 liralık Radyo ve Mobilyası haciz için müsadere edilince, kendisine hani hiç malın yoktu? Sorusuna karşılık olmak üzere hakkında yukarıda konusu açıklanan «Yalan Beyanda Bulunmak» dâvası açılmıştır.

İşin en enteresan tarafı dâvacı avukatlarının Balıkesir İcra Ceza Mahkemesine verdikleri dâva dilekçesindeki

(Devamı S. 6 da)

Haymana Öğretmenler Derneği Yönetim Kurulu

Haymana (Özel) — İlçemiz Öğretmenler Derneği yıllık genel kurul toplantısını 23.Ekim.1966 tarihinde yapmış ve yeni yönetim kuruluna aşağıda isimleri yazılı öğretmenler seçilmişlerdir.

BAŞKAN: Halil Koç (M. Çaldağ İlkokulu müdürü)

2. Başkan: Mehmet Özerkan (M. Çaldağ İlkokulu öğretmeni)

Veznedar: Hasan Kapıcı (M. Çaldağ İlkokulu öğretmeni)

Muhasip: Edip Canıgür (İlköğretim Müdürü)

Üye: Nevzat Öztürk (M. Çaldağ İlkokulu öğretmeni)

Yeni yönetim kurulu ilk toplantısını yapmış ve yıllık çalışma programını hazırlamağa başlamıştır.

Olaylaramı Sözleremi inanalım?

Antalya (Özel) — Antalya Öğretmenler Derneği Yönetim kurulu üyesi ve TÖS Antalya şubesi Başkanı İlköğretim Müfettişi Tevfik Uğurlu Bilecik'e tayin edilmiştir. Günün partizan olmadığını iddia eden (!) Bakanlığı tarafından daha önce de Ağrı Millî Eğ. Müd. den alınan Tevfik Uğurlu Antalya İlköğretim Müfettişliğine 1 yıl kadar önce atanmıştı. Hakkında tahkikatı yaparak sürülmesini sağlıyan Bakanlık Müfettişlerinin sorularından anlaşıl-

(Devamı S. 6 da)

ESİNTİ

Hangi Beslenme Eğitimi?

İsmail Hakkı KAYTANLI

Millî Eğitim Bakanlığı, her sene, dostlar alışverişte görsün, örneği seminerler düzenler. Geçen yıl, bu seminerlerin adı: «Program Geliştirme» semineriydi. Yüz kadar müfettiş — İlkokul müfettişi — Ankara'da ve yurdun diğer birkaç büyük kentinde toplandı. Sabahtan öğleye kadar, seminer yapıldı ve ondan sonra da, görev yerlerine gönderildiler.

Bu seminerlerde, müfettişler ne aldılar, onlara neler verldi ve bu verilenlerin % de kaçını onlar aldılar ve bu yüzde bilmem kaçtan da, kaç kişiyi yararlandırdılar? Bunların hiç biri ortada yok ve ortaya çıkarılamaz. Sadece ortada olan bakanlığın, şu kadar müfettişi seminere çağırdığı, on beş gün zarfında şu, şu derslerin, şu şu kişiler tarafından verildiği, seminere gelen müfettişlerin şu kadar yolluk, şu kadar gündelik aldığı, şu kadar kişiye de, şu kadar ders ücreti ödendiğidir. Geçen seneki böyle..

Bu sene de Bakanlık, müfettişleri — Yüz kadar — BESLENME SEMİNERİ'ne çağırdı. Yüz kadar müfettiş, İstanbul'da toplandı. Temmuz 20 den, Ağustos beşe kadar, bu yüz ilköğretim müfettişi ,sabahtan öğlene kadar, Beslenme Seminerine katıldı. Domatesin nasıl kesilirse, besin maddesini yitirmiyeceğini, hangi yağların insana zararlı, hangi yağlarınsa çok faydalı olduğunu, insanın «mükemmel beslenme» koşullarını dinlediler de dinlediler.

Müfettişler, kuşkusuz çok şey öğrendiler bu, beslenme seminerinde. Bilmedikleri çok şeyi, bilgi dağarcığına kattılar. Kuşkusuz, beslenme konusunda, geldikleri gibi değildi hiçbiri. Her birisi, meyvaların en iyi şekilde yenmesi, sebzelerin en iyi şekilde pişirilme tekniği üzerinde çok şeyler dinlediler, çok şeyler öğrendiler..

Kişi olarak öğrendikleri üzerinde, hiç bir şey söylenemez. Elbet de, bir kişi olara, bir aydın olarak bunları öğrenmek, güzel, faydalı ve aynı zamanda istenen bir şeydir.

Ancak, sormak gerekir, bu beslenme semineri düzenleyicilerine: Müfettişlerin, bu öğrendiklerinin faydası kime, ne şekilde olacaktır?. Müfettişler, bu öğrendiklerini kimlere ve ne şekilde aktaracaklardır? Bu aktarmadan eğitimimizin elde edeceği fayda nedir? Eğitimcilerimizin tümü, ne derece faydalanacaktır, bu mü-

(Devamı S. 6 da)

SORUN

Gerçeği Bulmak

Nadir ŞENER

Hayatın amacı, iyilik etmek ve gerçeği bulmaktır. MALEBRANCHE

Doğa, insanları birarada yaşamağa zorlamıştır. Karşılıklı ilişkiler bu zorunluktan doğmuştur. Gülmek, sevmek, ağlamak, yemek, giymek v.b. etkinlikler, «ilişkiler»le içiçe bulunmaktadır. Öyle ki bu etkinlikler, ilişkilerin sanki bir göstergesidir.

Her ayrılışta(istifa, boşanma, küsme v.b.) «Anlaşamadık» gerekçesi ortaya sürülür. Bu, görüş ayrılığı içinde bulunmak demektir. Öyleyse hayatsal etkinliklerin olumlu sonuçlanması, ilişkiler temelindeki görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır. Bu yüzdendir ki birçoğumuz kavgayı, hayatın özü olarak niteleriz. Halbuki insan ruhunu bezeyen duyguların (haset, intikam, merhamet, yarışma v.b.) varoluş esprisini kavramaya çalıştığımızda, yanıldığımızı görür ve Malebranche'a hak veririz.

Günlük hayatımız, çekişme ve didişmeyle doludur. Birimiz «şöyle olsun» derken o biri «Böyle olsun» der. Biz burada çekişmenin nedenlerini kaba çizgileriyle göstermiye çalışacağız. Deney ve gözlemler, önemli üç neden yüzünden görüş ayrılığına düşüldüğünü ispatlamıştır: (1) Bilgisizlik (2) Zihinsel güçsüzlük (3) Hainlik.

1 — BİLGİSİZLİK: Bir konuda gerçeği bulabilmek için, o konuyu kapsıyan bilgiyi edinmiş olmak gerekir. Yoksa değişik varsayımlardan (Hipotez) hareket edip zıt fikirler üretmiş oluruz. Akla şu gelebilir: Yurdun veya dünyanın en bilgili kişisi olduğu savıyla (iddiasıyla) ortaya çıkanlar neden anlaşamıyorlar? Sözün gelişi ve görünüm, bilginin, anlaşmayı sağlıyan öğe olmadığı niteliğindedir. Ancak unutulan bir nokta var; o da bilginin sonsuz olduğudur. Yani bilginler de eşit veya aynı bilgilere sahibolmıyabilir.

2 — ZİHİNSEL GÜÇSÜZLÜK: Bunu şöyle deyimliyebiliriz; bilgileri uygun biçimde sıraya koyup, aralarında bağıntı kurmak gücünden yoksun bulunmak. Gerçekten, bütün insanların aynı güçte olduğu söylenemez. Bunun vebalini yükleyecek «Obje» arama işini kenara itip deyimi somutlaştıralım: Ahmet'le Mehmet'in güreşte yenişme durumunu tartışan iki kişiyi düşünelim. Eğer tartışmacılar şu üç bilgiye sahibolmalarına karşın anlaşamıyorlarsa ikisinden biri «güçsüz» demektir. Bilgiler: (a) Şu sandık elli Kg. dır. (b) Ahmet ancak otuz Kg.lık yükleri taşıyabilmektedir. (c) Mehmet bu sandığı taşıyabilmektedir. Bu bilgileri uygun sıraya dizip Mehmet'in Ahmet'i yenebileceği gerçeğini a priori (deneysiz) olarak bulmak, güçlülüğü gösterir.

3 — HAİNLİK: Bilerek gerçeklere gözyummaktır. Örneğin; insan olma, ulus olma bilincine okumakla ulaşılacağı gerçeği, halkın uyanacağı kuşkusu yüzünden küllenmeye çalışılırsa bu «Hainlik»tir. «Peygamber Efendimiz de ümmî değil miydi?» kanıtıyla tartışmaya giren okumuş bir kişinin hainliğinden kuşkulanmamak olanaksızdır. Çünkü bu gerçeği görecek kadar olsun bilgiye ve bu bilgiler arasında bağıntı kuracak kadar da zekâya sahiptir. Geriye üçüncü şık olan HAİNLİK kalmaktadır.

Yeni Ders Yılı (Yeni Dertler) Yılı

Ömer DURU

Tüm ülkemizde 1966/1967 öğretim yılına girdik. Türk milletine hayırlı ve başarılı olmasını dileriz. Dileriz dilemeye; gel görki yalnız dilemekle olmuyor, başarılı geçmesi yeni ders yılının. Başarıyı etkileyen olanakların durumu söz konusudur başarılı olmada. Her işe başlamada böyle deriz. Dertler çıkar karşımıza, yenileri katılır bu dertlere her yıl. Gene de başlangıçta «temenniler» bolbol söylenir. Bütün memleket işlerinde hepten böyledir. Bugünün Türkiyesinde nereye el atsak karşımıza sürü sürü dertler çıkar. Yalnız dertleri çözecekler çıkmaz. Hal çaresi arayacaklar çıkmaz.

Bizler Millî Eğitim deriz; başkaları da kendilerini bizden daha dertli göstererek ya bizim dertlerimiz diye karşımıza dikilirler. Azıcık dinler ve siz de haklısınız deriz sonunda. Öyle ya onların da çeşitli dertleri var. O kuruluşlarda memleket kalkınmasından sorumlu tutarlar kendilerini. Örneğin: Sağlıkcılar, ebeler, postacılar. Bunlar da bizleri acındıracak şekilde dertlerini bir bir dökerler önümüze.

Yeni ders yılında ilköğretim olarak karşımıza çıkan dertleri, problemleri akla geldiği şekilde sıralayacak olursak aşağı yukarı her yıl karşımıza çıkanların aynıları olduğunu görürüz. Bazen de değişen dünya koşullarına paralel problemler çıkar karşımıza. Gezilip görülünce bu problemlerin gerçekten memleket kalkınmasına etki yaptığı görülür. akat bizim kalkınma için «türlü çeşitli» nutuk atanlar nedense görmezler ,kulaklarını köyden gelen seslere tıkarlar.

Belli başlı köyde karşımıza çıkan problemleri sıraya koyarsak arz ettiğim gibi hepten aynı şeyler olduğunu görüyoruz.

1 — Öğrenci devam işleri: Her yıl başlı başına bir dert olur bilhassa köylerde devamsız öğrenciler. 222. sayılı kanun her ne kadar bunu köylerde muhtarlara veriyor ve onları sorumlu tutuyor devamsız öğrenciler işinde. Gel gör ki, bu işler yalnız kanunla halledilmiş sayılmaz. Eğer böyle sanılıyorsa azıcık köyde çalışan öğretmenlerin durumlarına bakmak kâfidir. İlk kez köy muhtarlarının çoğunluğu okuma yazmadan bi haberdir. Öğretmenler hazırlar ve muhtara gönderirler evrakları. Muhtar efendi de köylü ile kötü olmayayım diye yırtar ve atar bunları. Bir sorumlu çıkıpta «nedir senin yaptığın» demez muhtara. Dertlenir, çabalar yalnız başına öğretmenlerimiz. Köye gelen ilgili zatlar da bir iki lafla kandırdık sanarlar muhtarı. Onlar gider, muhtar da aynı şekilde devam eder. Öğretmene yardımcı olacağı yerde zorluk çıkarır. Bunu yalnız başına halledeceğiz diyen öğretmenlerde çoğu kez köyde türlü problemler doğmasına sebep olurlar. Bilhassa kız öğrencilerin devam işlerinde bu durumları görmek isteyen varsa en yakın illerin köylerine bakıversinler yeter.

2 — Okulun Eğitim ve öğretime hazırlanması işleri:

Yukarıda adını tetiğimiz kanunda bir % 15 lar meselesi vardır. Yılan hikâyesine benzer çok yerlerde. Bir kere köyde salmalar zamanında salınmaz ve toplanmaz. Okullar açılmıştır, öğretmen derse başlayacaktır. Her taraf yıkık, badana sıva ister okul. Öğretmen «hadi bakalım der muhtara». Gerçekten bu da kanunla halledilmiş sanılır. Aslında hiç bir adım ileri gidilmediği anlaşılır. Yeni açılan küçük köylerde köy bütçesi de küçüktür. Okulun ihtiyacı çoktur. Yırtık büyük yamalık küçük olunca da hiç bir iş yapılamaz. Onarım ister okul, badana ister okul, sıra ister okul, masa ister okul, tahta ve tebeşir ister okul, bayrak ister okul, kısaca ister okul her şeyi.. Ama yapılmaz alınamaz hiç birisi. Yazışmalar da halletmez bir şeyi. Ders yılı başlar biter, yeniden çok ders yılları gelir geçer hiç birisi yapılmaz sayılanların. Ondan sonra da kalkar «yeni ders yılınız hayırlı olsun» diye nutuk atarız. Millette kuzu kuzu dinler bunu.

3 — Okulların açılma mevsimi:

Bu mesele de kalkınma hamlesi içinde bulunan Türkiyemizde kanımca kalkınacak memleketlerde olduğu gibi yapılmamakta ve kalkınma köstekler mektedir. Okullarımız ekseriya Eylül ayında açılır. Eylül ayında açılan köy okullarında da Kasım ayında derse ancak başlanabilir. Bunun kalkınacak memleket için ne mâna ifade ettiği her halde anlaşılamıyor. Köylerimizin durumları bellidir. İş meveiminde çocukların köyde iş hayatına karıştıkları da bellidir. Okul gelemiyeceği de bellidir çocukların. Acaba bunların doğurduğu problemler niçin bilinmiyor?. Okulların açılış ve kapanışları ayarlanmıyor. Köyde okullar açılır bir buçuk iki ay çocuk yoktur. Okulların kapanması yaklaşır gene çocuk okula devamını yüzde yüz azaltır. Köylerde üzerine eğinilecek önemli bir mesele de bence okulların açılma ve kapanma zamanlarını ayarlamak olmalıdır. Yok eğer ayarlanmazsa köylerde çalışanlara eften püften bahane bulunmamalı.

(Devamı S. 6 da)

İNCELEME

Talip Apaydın, Suçun Nedir?

Ahmet KÖKLÜGİLLER

Edebiyatla, fikirle az buçuk ilgisi olanlar, hemen tanırlar onu. Hangi sanat dergisini açsanız, karşınızda mutlaka Talip vardır. Okunmadan geçilmez. Yeni Türk edebiyatının gerçekci çizgisine imzasını koyan güclü yazarlarımızdan biridir. Şiir, hikâye, röportaj, roman, oyun türlerinde değerli yapıtlar kazandırmıştır kültür dünyamıza, sanat dünyamıza. Böylesi bir adama karşı ne yapılır? Başka yerlerde olsa, ödüller verilir, yaptığı iş kutsanır, el üstünde tutulur. Ama Türkiye'de bunca çabanın sonu, koskoca bir hiç, üstelik akla hayale gelmeyecek bin-bir belâdır.

Talip Apaydın, sanat dünyamızın, fikir dünyamızın bu sessiz ustası ,durup dururken bakanlık emrine alınmıştır. Üstelik, hiçbir dayanak gösterilmeden.. Öyle ya bakanlık emrine alınmak için, bir kusur işlemek gerek. Hırsızlık, dolandırıcılık, görevi ihmal, görevi kötüye kullanma v.b. gibi değil mi? Hiçbiri yok bunların ortada. Aksine, Talip Apaydın, ömrü boyunca, bu saydığımız kötü şeylere karşı çıkmıştır, yazdığı eserlerin tezleri, temleri bunun apaçık ispatıdır. O formasını bilmem kaç bin liradan yazan, böylece kısa zamanda apartmana konan yazarlardan değil. Kitaplarından aldığı para, belki kullandığı kâğıt parasını, kalem parasını bile karşılamamıştır. Peki, ... seçiğinde, resmî görevinden ayırdığı daha doğrusu iş saatleri dışındaki dinlenme zamanlarında, sessiz sedasız çalışırken, kimlerin koyunlarını ürkütmüş de bakanlık emrine alınmıştır? Cevabı, kolay kolay alınamayan sorulardan biri daha işte! Dert dinleyen Marko Paşalar da yok artık eskisi gibi..

Ben Talip'i, kaşı gözüyle olan Talip'i, 1962 de tanıdım. Genç sayılacak bir yaştaydı. Fakat ezgin bir hali vardı. Çile çekmiş insanların ağırlığı vardı omuzlarında. O zaman şunları yazmışım not defterime:

«Talip, tıpkı yazılarında olduğu gibi, gösteriş ve şatafattan uzak bir kişilik içinde. Konuşmaktan çok dinleyen, sessiz, alçakgönüllü bir adam.

Gazinodan kalktığımızda saat bir hayli ilerlemişti. Ayrılmadan önce Talip Bey'de bir özellik daha sezdim: Karşısındakini hiç sıkmayan, olgun bir Anadolu efendiliği! Bu Anadolu efendiliği deyimi belki yadırganır. Anadolu yaylasının kendine özgü (Falih Rıfkı'nın dediği gibi dışından kavruk, fakat derinliklerine inldikçe insanı saran, büyüleyen bir hava bu) bir insanı var. Gün görmüş, durulmuş, filozoflaşmış bir kişilik içinde. İnsan böyleleriyle konuşurken bir rahatlama duyuyor. İşte Talip'deki efendilik de böyle. O Anadolu toprağının serinletici, doğasal güzelliği gibi bir şey.»

Sonraki görüşmelerimde de ,bu ilk yargılarda yanılmadığımı gördüm. Talip, içinden geldiği bozkırın süzülmüş, soy bir yazarıydı. Eserlerinden konuşulduğu zaman kızarıyor, utangaç bir tavır alıyor, yaptıkları ile asla övünmüyordu. Aksine, düşündüklerini tasarladıklarını istediği gibi yapamamanın hüznü içindeydi. Çok şeyler borçlu olduğunu söylüyordu içinden gelmdiği topluma. Bu karanlık topluma, eserleriyle bir ışık olmak istiyordu. Çevresiyle, devamlı çatışma halindeydi. Gününü gün eden insanlardan olmak istemiyordu. Köylü olmanın bilinci içindeydi. Birçokları gibi köyünü unutmamıştı. Köy deyincedudak bükmüyordu. Derin derin düşünüyordu. Uzaklara bakıyor, dalıyordu. Benim dünyamda Talip hep bu dalgın, uzaklara dalmış bir görüntü halinde kalacaktır. Hani onun Sideri Köyünde adlı şiir vardır. Hergün yolu bu köyün üstünden geçer Talip'in. Du-

(Devamı Sayfa 6 da)

YASALARIMIZ

(Geçen sayıdan devam)

II. Seçme ve seçilme hakkı

MADDE 55 — Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

Seçimler, serbest, eşit, gizli, tek dereceli genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır.

III. Siyasî partilerle ilgili hükümler

a) Parti kurma hakkı ve partilerin siyasî hayattaki yeri

MADDE 56 — Vatandaşlar, siyasî parti kurma ve usûlüne göre partilere girme ve çıkma hakkına sahiptir.

Siyasî partiler, önceden izin almadan kurulur ve serbestçe faaliyette bulunurlar.

Siyasî partiler, ister iktidarda ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

b) Partilerin uyacakları esaslar

MADDE 57 — Siyasî partilerin tüzükleri, programları ve faaliyetleri, insan hak ve hürriyetlerine dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyet ilkelerine ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği temel hükmüne uygun olmak zorundadır. Bunlara uymıyan partiler temelli kapatılır .

Siyasî partiler, gelir kaynakları ve giderleri hakkında Anayasa Mahkemesine hesap verirler.

Partilerin iç çalışmaları, faaliyetleri, Anayasa Mahkemesine ne suretle hesap verecekleri ve bu Mahkemece malî denetimlerinin nasıl yapılacağı, demokrasi esaslarına uygun olarak kanunla düzenlenir.

Siyasî partilerin kapatılması hakkındaki dâvalara Anayasa Mahkemesinde bakılır ve kapatma kararı ancak bu Mahkemece verilir.

IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı

a) Hizmete girme

MADDE 58 — Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, ödevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayrım gözetilemez.

b) Mal bildirimi

MADDE 59 — Kamu hizmetine girenlerin mal bildiriminde bulunmaları kanunla düzenlenir. Yasama ve Yürütme organlarında görev alanlar, bundan istisna edilemez.

V. Millî Savunma hak ve ödevi

MADDE 60 — Yurt savunmasına katılma, her Türkün hakkı ve ödevidir. Bü ödev ve askerlik yükümü kanunla düzenlenir.

VI. Vergi ödevi

MADDE 61 — Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi, resim ve harçlar ve benzeri malî yükümler ancak kanunla konulur.

VII. Dilekçe hakkı

MADDE 62 — Vatandaşlar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, tek başlarına veya topluca, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvurmaların sonucu dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

CUMHURİYETİN TEMEL KURULUŞU

BİRİNCİ BÖLÜM

Yasama

A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

I. T.B.M.M. nin kuruluşu

MADDE 63 — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosundan kuruludur.

Meclisler, Anayasada gösterilen hallerde birlikte toplanır.

II. T.B.M.M. nin görev ve yetkileri

a) Genel olarak

MADDE 64 — Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak, Devletin bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek, para basılmasına, genel ve özel af ilânına, mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerindendir.

b) Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma

MADDE 65 — Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı Devletlerle ve milletlerarası kurullarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

İktisadî, ticarî ve teknik münasebetleri düzenliyen ve süresi bir yılı aşmıyan andlaşmalar, Devlet maliyesi bakımından bir yüklenme gerektirmemek, kişi hallerin ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayınlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde, bu andlaşmalar, yayımlarından başlıyarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

Milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak papılan iktisadî, ticarî, teknik veya idarî andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluğu yoktur; ancak, bu fıkraya göre yapılan iktisadî, ticarî veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.

Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmaların yapılmasında 1 inci fıkra hükmü uygulanır.

Usûlüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında 149 uncu ve 151 inci maddeler gereğince Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

c) Silâhlı kuvvet kullanılmasına izin verme

MADDE 66 — Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde savaş hâli ilânına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silâhlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.

Bu izin için, Meclisler, birlikte toplanarak karar verirler.

III. Millet Meclisi

a) Kuruluş

MADDE 67 — Millet Meclisi, genel oyla seçilen dörtyüzelli milletvekilinden kuruludur.

b) Milletvekili seçilme yeterliği

MADDE 68 — Otuz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

Türkçe okuyup yazma bilmiyenler, kısıtlılar, yükümlü olmasına ve muaf bulunmamasına rağmen muvazzaf askerlik hizmetini yapmıyanlar veya yapmış sayılmıyanlar ve kamu hizmetlerinden yasaklılar ile ağır hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı kesin olarak hüküm giymiş olanlar ve —taksirli suçlar hariç olmak üzere— beş yıldan fazla hapis cezasiyle veya zimmet, ihtilâs, irtikâp, râşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı suçlardan biriyle kesin olarak hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar da, milletvekili seçilemezler.

Aday olmak, memurluktan çekilme şartına bağlanamaz. Seçim güvenliği bakımından hangi memurların ne gibi şartlarla aday olabilecekleri kanunla düzenlenir.

Hâkimler ile subay, askerî memur ve astsubaylar, mesleklerinden çekilmedikçe, aday olamaz lar ve seçilemezler.

c) Millet Meclisinin seçim dönemi

MADDE 69 — Millet Meclisi seçimleri dört yılda bir yapılır.

Meclis, bu süre dolmadan seçimin yenilenmesine karar verebilir. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Yenilenmesine karar verilen Meclisin yetkileri, yeni Meclisin seçilmesine kadar sürer.

IV. Cumhuriyet Senatosu

a) Kuruluş

MADDE 70 — Cumhuriyet Senatosu, genel oyla seçilen yüzelli üye ile Cumhurbaşkanınca seçilen onbeş üyeden kuruludur.

15 Aralık 1960 tarihli ve 157 sayılı Kanunun altında adları bulunan Millî Birlik Komitesi Başkanı ve üyeleri ile eski Cumhurbaşkanları, yaş kaydı gözetilmeksizin, Cumhuriyet Senatosunun tabiî üyesidirler. Tabiî üyeler, Cumhuriyet Senatosunun diğer üyelerinin tâbi oldukları hükümlere tâbidirler. Ancak, haklarında, bu Anayasanın 73 üncü maddesinin 1 inci ve 2 nci fıkraları ve 10 uncu geçici maddesinin 1 inci fıkrası hükümleri uygulanmaz. Tabiî üye olarak Cumhuriyet Senatosuna katıldıktan sonra bir siyasî partiye girenlerin tabiî üyelik sıfatı, partiye girişlerinden sonraki ilk Cumhuriyet Senatosu üyeliği seçimi tarihinde sona erer.

b) Cumhuriyet Senatosuna üye seçme hakkı

MADDE 71 — Millet Meclisi seçimlerinde seçmen olan her Türk, Cumhuriyet Senatosu seçimlerinde de aynı şartlarla oy kullanır.

c) Cumhuriyet Senatosu üyeliğine seçilme yeterliği

MADDE 72 — Kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış bulunan ve milletvekili seçilmeye engel bir durumu olmıyan her Türk, Cumhuriyet Senatosuna üye seçilebilir.

Cumhurbaşkanınca seçilecek üyeler, çeşitli alanlarda seçkin hizmetleriyle tanınmış ve kırk yaşını bitirmiş kimselerden olur. Bunlardan en az onu bağımsızlar arasından seçilir.

d) Cumhuriyet Senatosu üyeliğinin süresi

MADDE 73 — Cumhuriyet Senatosu üyeliğinin süresi altı yıldır. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.

Cumhuriyet Senatosunun genel oyla ve Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerinin üçte biri her iki yılda bir yenilenir.

Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerin süresi biter veya bu üyeliklerde herhangi bir sebeple boşalma olursa, Cumhurbaşkanı, bir ay içinde yeni üyeleri seçer.

Boşalan bir üyeliğe seçilen kimse, yerine seçildiği üyenin süresini tamamlar.

V. T.B.M.M. seçimlerinin geriye bırakılması ve ara seçimleri

MADDE 74 — Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, seçimler kanunla bir yıl geriye bırakılabilir.

Meclislerin ara seçimleri her iki yılda bir Cumhuriyet Senatosu seçimiyle birlikte yapılır.

(Devamı gelecek sayıda)

OLAYLAR – YORUMLAR – GÖRÜŞLER

T.Ö.D.M.F. 1966/67 Yıllık Çalışma Programı Taslağı

KONULAR:

I — Örgütlenme;
II — Eğitim sistemi _ Temel görüş
III — Teftiş, değerlendirme disiplin kurulları
IV — Kültürel çalışmalar
V — İlk, orta, yüksek ve teknik öğretim ile öğretmen yetiştirme konuları;
VI — Öğretmenlerin Özlük hakları
VII — Basınla işbirliği
VIII — Meslekî yayınlar
IX — Anma Törenleri ve açık oturumlar.

AÇIKLAMALAR:

I — ÖRGÜTLENME

a) Bir yandan dernekleşmemiz daha da geliştirilerek, tüm öğretmenleri kapsıyacak bir örgütlenme yolunda çaba gösterilirken, bir yandan da sendikamızın geliştirilmesine emek verilecek; çağdaş uygar ülkelerde olduğu gibi ekonomik ve sosyal anlamda bir örgütlenmeye kavuşup sorunlarımızın çözümlenmesi için yapılacak girişimlerde daha sağlam bir temele dayanmamız sağlanacak. Türkiye Öğretmenler Sendikasının en kısa zamanda her dereceli okul öğretmenlerini kapsıyacak şekilde gelişmesi için tüm olanaklarımızla çalışılacaktır.

b) Haksızlığa uğrayan meslektaşlarımız savunulacak. Kurulu düzenden gelen haksızlıklar için değişiklik önerilerinde bulunulacak, önerilerimizin gerçekleştirilebilmeleri için çalışılacaktır.

c) Bölge ve İl temsilcilikleriyle ilişkilerimiz geliştirilecektir.

d) Meslek topluluğumuzu etkisi altına almaya çalışan ayırıcı ve bölücü davranışlarla savaşılacak.

e) Olanaklar elverirse konularımızın meslek oyunda daha da değer bulmasını sağlıyabilmek için geçen yıl olduğu gibi bu yıl da bölge gezilerine ve toplantılarına önem verilecektir.

f) Sendika Kanunu'nun Anayasa'ya aykırı, meslek topluluğumuzun haklı ve uygar girişimlerini kısıtlayıcı hükümlerinin değiştirilmesi için hazırlanıp verilen ve verilecek kanun tekliflerinin Parlamentoda kabul ettirilmesine çalışılacaktır.

II — EĞİTİM SİSTEMİ TEMEL GÖRÜŞ

Tüm Türk vatandaşarını içine alan ekonomik ve sosyal kalkınmamızın kısa zamanda gerçekleştirilmesine yarayacak, gerçekçi ,kişilik kazandırıcı ve işe dayalı üretici bir eğitim sisteminin bütün dallariyle kurulması için etkin çabalarda bulunulacaktır.

a) Millî Eğitim merkez ve taşra örgütlerinin, bu anlamda rasyonel bir çalışma düzeyine erişebilmesi için reorganizasyon çalışmaları ve önerilerinde bulunulacaktır.

b) Eğitim araştırmaları çalışmalarımız sistemleştirilecektir.

c) Federasyonumuzun hazırlayıp bastırdığı «Türk Millî Eğitimi Üzerine Görüşler» adlı kitaptaki eksiklikler tamamlanacak, önerilerimiz geliştirilecektir.

d) Bu konularda Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileriyle, gerektikçe toplantılar düzenlenecek, sonuçları değerlendirilecek, meslek ve kamu oyuna açıklanacaktır.

III — TEFTİŞ, DEĞERLENDİRME, DİSİPLİN KURULLARI

a) Teftiş ve değerlendirme fonksiyonunun öğretmenlerin her derecedeki gerçek ihtiyaçlarına karşılık olabilecek rasyonel bir düzene kavuşturulabilmesi için çaba gösterilecektir.

İlköğretim müfettişlerinin daha ziyade yetiştirici ve yapıcı eylemler içinde bulunmalarını sağlayıcı tedbirler önerilecek, okul müdürlerinin de netim yetkilerinin arttırılmasına çalışılacaktır.

b) Her derece ve kademedeki öğretmenleri, özellikle ilkokul öğretmenlerini ve ilköğretim müfettişlerini ilgilendiren disiplin mekanizmasındaki düzensizlikler, bozukluklar hukuk büromuzca temelden incelenecek, disiplin işlerinin, gerekli kanun teklifleriyle düzenlenerek, Anayasa düzenine uygun bir düzeye kavuşturulmasına çalışılacaktır.

c) İlköğretim Müdürü yönetmeliğinin, Millî Eğitim Müdürleri ile müşterek olan yönetmeliklerinin ayırt edilerek, yapacakları işlerin kesinlikle belirtilmesine çalışılacak.

d) İlkokullara idareci tayini için teşkil edilen komisyona dernek temsilcilerinin katılması hususunun sağlanmasına çalışılacaktır.

e) İlkokul öğretmenleri tayin ,tahvil ve becayiş yönetmeliğini yanlış yorumluyarak yeni bir uygulamaya giren Millî Eğitim Bakanlığı tekrar uyarılacak ,derneklerimizin eski temsil haklarının kısıtlanmaması için çaba gösterilecektir.

IV — KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR

a) Çeşitli kültürel çalışmalar yapılacaktır.

b) Önümüzdeki yıl Giresun'da toplanacak 20. Kurultayımız münasebetiyle 8. Kültür ve Eğitim sergimiz hazırlanacak.

c) Birlik Dergisi'nin geçen yıl olduğu gibi üç ayda bir düzgün olarak çıkması sağlanacaktır.

d) Öğretmenler Gazetesi'nin geliştirilmesi sağlanacaktır.

e) Anma toplantıları, meslekî sosyal ve ekonomik konularda açık oturumlar ya da toplantılar düzenlenecektir.

f) Atatürk ilkelerine ve Devrim Anayasası'na sahip kuruluşlarla yakın işbirliğinde bulunulacaktır.

V — İLK, ORTA, YÜKSEK VE TEKNİK ÖĞRETİM İLE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME KONULARI

a) İlköğretim ve bu arada Köy Eğitimi sorunlarımızın Kurultaylarımızın kararlarına uygun çözüm yollarına kavuşturulabilmesi için :

1. Müfredat programları üzerinde çalışmalar yapılacaktır.
2. Bölge Okullarımızın bir düzen içinde geliştirilmesi çalışmaları sürdürülecektir.
3. Fakir Köy çocuklarının barındırılmaları için yurtlar açılması işi izlenecektir.
4. İlköğretim masraflarının Anayasamızın ilköğretimi zorunlu sayması gözönüne alınarak, Devlet tarafından karşılanması önerilecektir.
5. Yatılı bölge okulları sayısının arttırılarak köy çocuklarına öğrenim olanağı verilmesine çalışılacaktır.
6. Gezici okulların ve gezici öğretmen sayılarının arttırılması yolunda çaba gösterilecektir.
7. Parasız yatılı okullara girecek köy çocuklarına daha iyi imkân sağlanmasına çalışılacaktır.
8. Okul yapım işlerinde israftan kurtulunması yolunda çalışılacak. EMANET usuliyle yürütülmesini sağlayabilmek amacıyla yapım işlerimizin, Bayındırlık Bakanlığından Millî Eğitim Bakanlığına aktarılmasına çalışılacak. Yapım işlerine halkın gönüllü yardımı konusunda önemle durulacaktır.
9. 222 sayılı kanunun aksaklıklarının Kurultay kararlarımız ışığı altında yeniden düzenlenebilmesi için gerekli kanun teklifleri hazırlanıp Parlamentoda savunulması sağlanacaktır.
10. Seminerlerin öğretim yılından 10 gün önceye alınmasına ve süresinin de böylece 10 güne indirilmesine çalışılacaktır.
11. Seminerlere zorunlu olarak katılanlara günlük verilmesine çalışılacaktır
13. Millî Eğitim Bakanlığınca okullara parasız olarak gönderilen aşırı yayınlara harcanan paraların, yoksul köy çocuklarının eğitilmesi işinde kullanılması veya okullara ders aracı temin edilmesi için harcanması önerisinde bulunulacak ve kabul edilmesine çalışılacaktır.
14. Ders araçları konusu ele alınacak, dağıtımda köy-şehir ayrılığının kaldırılmasına çalışılacaktır.
15. Çeşitli amaçsız, yetersiz gösteriş denemeleri önemle ele alınacak, gerekli meslekî girişimlerde bulunulacaktır.
16. Köy Enstitüleri ve eğitim ilkelerinin yürürlüğe konması başlıca konularımızdan olacaktır.
17. Köy eğitim merkezleri kurulması yolundaki çabalarımız sürdürülecektir.
18. Köy çocuklarının ilkokul üstünde akademik ve teknik öğretime kavuşturulabilmelerinin yolları araştırılacak, gerekli öneri ve girişimler yapılacaktır.
19. Muvakkat öğretmenlik düzeninin kaldırılmasına çalışılacaktır.
20. İlkokul Müdürü, İlköğretim Müdürü ve yardımcılarıyla İlköğretim Müfettişliği için yapılan değerlendirme ve seçimlerin açıklığa kavuşturulmasına, kayırmaların önlenmesine çalışılacaktır.
21. Eğitim ödeneğinden (stajyerler, ilköğretim müfettişleri, 5439 ve 5442 sayılı kanunla görevlendirilenlerle eğitmenler dahil) tüm ilkokul öğretmenlerinin yararlanabilmeleri için gerekli girişimler yapılacaktır.
22. Vekil öğretmenliklere yine asil öğretmenlerin atanmalarının sağlanmasına çalışılacaktır.
23. Çeşitli büro hizmetlerinde çalışan ilkokul öğretmenlerinin sınıflarına dönmelerine çalışılacaktır.
25. Öğretmenlerin yurd içi ve yurd dışı gezilerinin kolaylaştırılmasına çalışılacaktır.
26. Öğretmen okullarını, özellikle eğitim enstitülerini bitirenlerden yüksek okullara ve üniversitelere girişte lise diploması aranmamasının yolları ve tedbirlerinin bulunmasına çalışılacaktır.
27. Mahrumiyet bölgeleri ve mahrumiyet zammı işi önemle izlenecektir.
28. Er öğretmenlikte geçen sürenin kıdeme eklenmesine çalışılacak.
29. Öğretmen çocuklarının «yurt» ihtiyaçlarının giderilmesi işi için çaba gösterilecek .
30. İlkokul öğretmenler için de ders ücreti usulünün konmasına çalışılacaktır.

b) Orta dereceli eğitim kurumlarının bugünkü fonksiyonu incelenecek, orta öğretimin, bütün dallarıyle halk yığınlarının hizmetine götürülmesi konusunda:

1. Orta dereceli eğitim kurumlarında program, metodlar, bina, öğretmen ve öğrenci ve yaygınlaştırılması için gerekli girişimlerde bulunulacak. Bu arada yatılı bölge orta ve meslek okulları önerimiz geliştirilecek.
3. Yönetmelik ve Teftiş Sistemi üzerinde durulacaktır.
4. Sınıf geçme ve sınav sisteminin çağımız pedagojik anlayışına, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarımıza uydurulmasına çalışılacak. 7. Millî Eğitim Şûrası'nın da öngördüğü «sınıf geçme yerine ders geçme usulü» üzerinde bilimsel önerilerde bulunulacaktır.
5. Orta dereceli okullarda kız okulu - erkek okulu ayrımı yerine ,karma okul sistemi uygulanması önerilecektir.

c) Yüksek öğretim kurumları çeşitli yönlerden incelenip:

1. Yurdumuzda yüksek öğretimin bütün halk çocuklarına açılmasını sağlayıcı köklü girişimlerin yapılmasına çalışılacak.
2. Kredi, öğrenci yurtları ve burslar düzeninin ihtiyaçlara göre ayarlanması için çalışılacaktır.
3. Vergilemede başka kaynaklar aranarak, Üniversiteye girecek dar gelirli öğrencilerden giriş ve kayıt ücreti alınmamasına çaba gösterilecek.
4. Klâsik eğitim yöntemlerinin kaldırılması yolunda çalışılacaktır.

d) Teknik Öğretimde:

1. Teknik eğitim ve öğretimin bütün yurt köşelerinde halkın hizmetine girmesi için olanakalar araştırılacak, önerilerde bulunulacak.
2. Teknik öğretimin, bugünkü ihtiyaçlarımız karşısında yeterli ve üretici olanaklara kavuşturulmasına çalışılacaktır.
3. Teknik öğretimle akademik eğitim, özelikle orta öğretim kurumları arasında olumlu bir işbirliği ve koordinasyonun kurulması için gerekli araştırmalar yapılacaktır.
4. Teknik öğretime yönelme politikasında Millî Eğitim Bakanlığının tuttuğu yetersiz ve yanlış yolun, bilimsel yöntemlerle ele alınıp düzeltilmesine, böylece bugün olduğu gibi, sadece ezberciliğe dayanan bir değerlendirme sistemi içinde akademik öğrenim için başarısız sanılanların değil, teknik eğitim ve öğretime yetenekli, becerikli yurt çocuklarının ayırtedilebilmesinin sağlanmasına çalışılacak sinin sağlanmasına çalışılacaktır.
5. Ortaokula dayalı sanat enstitülerinin her yerde üç yıla çıkarılmasına çalışılacaktır.
6. Erkek ve Kız Sanat Enstitüeri müfredat programları ve ders kitaplarının yeniden ele alınması sağlanacaktır.
7. Erkek ve kız köy kurslarının yeterli hale getirilmesine çalışılacaktır.
8. Teknik öğretimin programlı olarak okul dışında da yaygınlaştırılmasına ayrı bir önem verilecektir.
9. Her dereceli eğitim kurumunun ders araçları ihtiyaçlarının teknik öğretim kurumlarınca sağlanması kabul ettirilmeye çalışılacaktır.
10. Teknik öğretim politikasının saptanması ve uygulanması üzerinde daha özlü çalışmalar yapılabilmesi için ilgili öğretmen ve öğrenci kuruluşlarıyla yakın bir işbirliği ve araştırma olanakları sağlanacaktır.

e) Öğretmen Yetiştirme Konusu:

1. Öğretmen yetiştiren kurumlarımızın, temel eğitim görüşümüz ışığı altında geliştirilmesi üzerinde duracağımız en önemli konulardan birisi olacaktır.
2. VII. Millî Eğitim Şûrasından geri gerçekleştirilmesine yanaşılmayan «eğitim enstitülerinin üç yıla çıkarılması» ve ihtiyaçlara göre düzenlenmesi işi yeniden ele alınacaktır.
3. Eğitim Enstitüleri Kanun Tasarısı yeniden ele alınacaktır.
4. Eğitim Enstitülerindeki yabancı dil bölümleri çoğaltılarak orta öğretime yetecek oranda öğretmen yetiştirilmesi ve barış gönüllülerine eğitim kurumlarımızda yer verilmemesi konuları üzerinde titizlikle durulacaktır.
5. Öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarının dışındaki hiçbir özel ya da resmi kurumun ,ne şekilde olursa olsun öğretmen ihtiyacını karşılamak bahanesiyle kaynak sayılması kesinlikle önlenmeye çalışılacaktır.
6. Üç yıllık ve özellikle köy çocuklarımızı yetiştiren altı yıllık öğretmen okullarımızın sayıca çoğaltılmasına çalışılacaktır.
7. Bu okullara alınacak öğrenci sayısının imkân nisbetinde ve eğitimi aksatmıyacak ölçüde arttırılması önerilecektir.
8. İleri yıllarda öğretmen okullarının bir yıl daha arttırılması önerimiz izlenecektir.

VI — ÖĞRETMENLERİN ÖZLÜK HAKLARI

a) Öğretmenlerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamı dışında bırakılmaları hakkındaki Kanun teklifinin, Millet Meclisi genel kurulunda görüşülmesi sırasında ,gerekli çaba gösterilerek teklifin kanunlaşmasına çalışılacaktır.

b) 657 sayılı kanuna ilişkin Sınıf Tüzükleri Bakanlar Kurulunda görüşülürken, öğretmenlerin yararına, ötedenberi savunduğumuz önerilerimizin gerçekleşmesine çalışılacak.

c) Özel okullarda çalışan Türk öğretmenlerinin toplu sözleşme hakları izlenecektir.

d) Azınlık okullarında çalışan Türkçe ve kültür dersleri öğretmenlerinin emeklilik hakları bu yıl yeniden ele alınacaktır.

e) Önceki çalışma dönemimizde teklifi hazırlanıp Millet Meclisine sunulan ve Ticaret Komisyonundan geçemeyen «Türkiye Öğretim ve Eğitim Mensupları Yardımlaşma Kurumu Kanunu Tasarısı» nın yeniden izlenerek kanunlaştırılmasına çalışılacaktır.

f) Öğretmenlerin emeklilik aylıklarının % 50 den % 60'a çıkarılması önerilecek.

g) Ölen öğretmenlere emeklilik hakkının 15 yıl yerine 10 yıldan itibaren tanınmasına çaba gösterilecek.

h) Öğretmenlerin bakmakla zorunlu oldukları kimselerin hastalıklarında ilâç ve tedavi yardımından yararlanmalarına çalışılacaktır.

i) Öğretmenlere mesken kredisi sağlanmasına çalışılacak.

k) Ne nedenle olursa olsun görev yerinden başka bir yere gönderilen öğretmenlerin, yolluk ve günlüklerinin ödenmesinin sağlanmasına çalışılacaktır.

l) Köylerde çalışan öğretmenlerin konut sorunlarının çözümlenmesi işi izlenecektir.

m) Millî Eğitim Bakanlığının yönetim fonksiyonu yakından izlenecek, her türlü gereksiz, temelsiz, kişisel tutumlara karşı çıkılacak, politik çıkar çevrelerinin öğretmenlere baskılarını sürdürebilmelerinde Bakanlık merkez ve taşra örgütlerini araç olarak kullanmalarının önüne geçilmeye çalışılacaktır.

n) Öğretmenlerin her çeşit haklarını savunma ve gerçekleştirmede derneklerimizin de kişilik kazanabilmelerine çalışılacaktır.

o) Federasyonumuzun önceki yıl kurulmuş ve önemli başarısı görülmüş Hukuk Bürosu daha da geliştirilecek, geçen yıl kurulan Derneklerle İlişkiler ,tercüme ve dokümantasyon, araştırma ve inceleme bürolarıyla birlikte meslektaşlarımızın hizmetine yeterli hale getirilecektir.

VII — BASINLA İŞBİRLİĞİ

a) Öğretmen ve eğitim konuları, gerektikçe öğretmen açısından çeşitli yurt sorunları üzerine basın toplantıları ve açık oturumlar düzenlenecektir.

b) Federasyon çalışmaları, meslek haberleri sürekli olarak basına açık tutulacak, basının her çeşit uyarısı dikkatle izlenecek, değerlendirilecektir.

c) Değerli öğretmen yazarların basında değer bulmaları yolunda çaba gösterilecektir.

VIII — MESLEKÎ YAYINLAR

a) Birlik Dergisi'nin bir araştırma ve inceleme organı olarak hizmeti sürdürülecek. Çalışma programımız gereğince değerlendirilen çabalarımız broşür ya da kitaplar halinde yayınlanacaktır.

b) Çeşitli yurt köşelerinde çıkmakta olan meslekî yayınlarla yakın işbirliği kurulacak, döküman alış-verişiyle yayınlarımız beslenecektir

c) Gazetemiz meslekî konulara ve bildirilere olanakları elverdiğince açık tutulacaktır.

IX — ANMA TÖRENLERİ VE AÇIK OTURUMLAR

a) Ulusal büyükler ve eğitim büyükleri için belli günlerde düzenlenmesi derneklerimize de bir genelge ile duyurulmuş olan anma törenlerimiz sürdürülecektir.

b) Türk Öğretmenlerinin ortak eğitim görüşü ile yurt kalkınmasında en önemli ödevi yükümlenmiş olan topluluğumuzun özellik gösteren sosyal ve ekonomik konularda, gerektikçe kültürel konularda, açık oturumlar düzenlenecektir

YÜRÜTME KURULU

TRABZON ÖĞRETMENLER BİRLİĞİ BİLDİRİSİ

Uzun süredir söylentileri dolaşan Trabzon Milliyetçi Öğretmenler Birliğinin kurulduğu Trabzon basınından ve yayınladıkları bildiriden öğrenmiş bulunuyoruz. Anayasamızın her yurttaşa tanıdığı dernek kurma hakkının meslekdaşlarımızca da kullanılmasını saygı ile karşılıyoruz. Ancak bir kuruluşun kuruluş nedeni kuruluş amacı olması da gerektiğine inanıyoruz. Değişik adlı ayni amaçlı derneklerin bir dernek enflâsyonu yaratmaktan başka hiçbir işe yaramıyacağı kanınısını taşıyoruz.

Milliyetçi Öğretmenler Birliğinin ana tüzüğünü madde madde inceledik. Bu tüzüğün herhangi bir öğretmenler Derneği tüzüğüne yalnızca milliyetci sıfatı eklenerek kaleme alındığını şaşkınlıkla gördük. Bu durumda milliyetçi Öğretmenler Birliği Türkiye Öğretmen Derneklerinin amaçlarını paylaştığına göre bu derneğin açık bir kuruluş amacı olmadığı sonucuna vardık.

Milliyetçi Öğretmenler Birliğinin yayınladığı bildiriyi de gözden geçirdik. Bu bildirinin başından sonuna değin boş tutarsız çelişik yargılarla geçiştirilmiş bir yuvarlak söz yığını olduğunu gördük. Başlangıcında Türkiye öğretmen dernekleri Millî federasyonuna çatılmaktadır. Oysa kurucularına büyük bir çoğunluğu uzun yıllar bu federasyonun üyeliğini yöneticiliğini delegeliğini yapmış kişilerdir. Daha düne kadar federasyonun tutumunu desteklemiş federasyonun görüşü yanında oy kullanmışlardır. Söz konusu ettikleri savaşı federasyona karşı değil federasyona karşı olanlara karşı yapmışlardır. Türm Türkiye öğretmenlerinin T.Ö.D.M.F. çatısı altında toplanması için çaba göstermişlerdir. Genel kurul tutanaklarında bu sayın kuruculara Türkiye Öğretmen dernekleri aleyhinde söyledikleri bir tek söze raslanamamıştır.

Tersine bildirilerinde ateş püskürdükleri federasyon başkanlarını bütün kurultaylarda avuçları çatlarcasına alkışlamışlar seçilmeleri için oy kullanmışlardır. Ayrıca bu sayın kurucular halâ karşı çıktıkları Trabzon Öğretmenler Birliğinin üyesidirler ve boş zamanlarında Trabzon Öğretmenler Birliğinin baş köşesinde yer alarak gönüllerince eğlenmektedirler. Durum bu iken yersiz ve gereksiz bir dönüş yapanın akla gelen nedenleri gerçekten kuşkulandırıcıdır.

Bildiride ayrıca birlikten dayanışmadan yardımlaşmadan da söz ediliyor. Milliyetçi öğretmenler Birliğini kurarak öğretmenler arasında örneği görülmedik bir bölücülüğe ayırıcığa birlikten dayanışmadan yardımlaşmadan söz edebilmelerindeki anlayışsızlığı anlamak ta gerçekten zorluk çekiyoruz.

Türkiye Öğretmen Derneklerinde başlangıcından bu yana bölücü ayırıcı ayrı görücü anlayış hiçbir zaman hakim olamamıştır. Bütün Türkiye Ö. Derneklerinde olduğu gibi Trabzon Öğretmenler Birliği olarak da öğretmenliği bir bütün olarak kabul ediyoruz. Ayrılmanın ayrı görmenin birbirimizi itham etmenin mesleki bütünlüğümüze olduğu kadar ulusal bütünlüğümüze de zarar getireceği kanısını taşıyoruz.

Milliyetçi öğretmenler Birliğini Trabzonda kuranların kimlikleri üzerinde biraz durmak yerinde olur sanıyoruz. Yerleşmiş yöntemlere göre yönetim ve denetim kadrolarında yer alanlar kendi meslek örgütlerinin Yönetim Kurullarında görev alamazlar. Oysa Trabzon milliyetçi Ö. Birliği Yönetim kurulu İlköğretim müdür yardımcısı İlköğretim teftiş Kurulu başkanı İlköğretim Müfettişi, İlkokul öğretmenleri Tayin—Nakil Kurulu üyesi İlkokul Müdürü ve müdür yardımcısı sıfatını taşıyan öğretmenlerce kurulmuştur. Adetâ ilkokul öğretmenlerinin başı üstünde bir «Cunta» kurulmuş gibidir. Bundan böyle Milliyetçi Öğretmenler Birliğine üye olmıyanların teftiş ve terfi raporlarının düzenlenmesinde tayin ve nakil işlemlerinin yürütülmesinde sayısız zorluklara ve haksızlıklara tanık olursak şaşmıyacağız. Sayın Valimize ve Millî Eğitim Müdürümüze sonsuz güvenimiz ve bağlılığımız olmakla beraber mesleki bir toplantıda milliyetçi öğretmenler Birliğinin bildirisini dağıtacak kadar daha şimdiden işi azıtanların gelecekte buna da girişmelerini beklemek yersiz bir kuşku olmasa gerektir:

Herşeyden önce «milliyetçilik» sıfatını kendi tekelinde görmek isteyenlerin anlayışını kavrıyamıyoruz. «Milliyetçilik» Türk ulusunun ezeli ve ebedi geleneğidir. Bu ülkede «Milliyetçi» olmıyan kimsenin yaşama hakkı yoktur. «Milliyetçilik» her Türk'ün damarlarında dolaşan al kandır; yüreğinde yaşattığı ülküdür. Bunun dışında «ben milliyetçiyim» demek ancak milliyetinden kuşkusu olanların diline yaraşan tehlikeli bir maskedir.

Milliyetçi Öğretmenler Birliğini kuranlar ve yönetenler gerçekten «milliyetçi» olsalar da savaşlarını Türkiye Öğretmenler Derneklerinin dışında değil, içinde yaparlar, bu derneklere sızan aksaklıklar varsa onları düzene koyar ve tüm Türkiye öğretmenlerini bir büyük güç olarak örgütlerlerdi. İşte ancak o zaman birlikten, dayanışmadan, yardımlaşmadan söz etme hakkını kazanır, öğretmenlerce de baş tacı edilirlerdi. Ama onlar kendi ayrık düşüncelerine Türkiye Öğretmenlerinde yer bulamayınca ve bu derneklerce saf dışı edilince, onmaz tutkularını avutmak için Milliyetçi Öğretmenler Birliğini kurup öğretmen topluluğunu bölmek yolunu seçmişlerdir.

Bu sayın kurucular yanlış kapı çalmışlardır. Bildirilerinde ne kadar yalvarırlarsa yalvarsınlar, Trabzon öğretmenleri arasında kendi ayrık düşüncelerini, sapık ülkülerini paylaşacak kimseyi bulamıyacaklardır. Trabzon Öğretmenler birliğinde uğradıkları yenilginin acısını, bir kere de Trabzon kamuoyu önünde tadacaklardır. Bilmelidirler ki Trabzon öğretmenleri arasında onların kapalı amaçlarını paylaşacak bir tek öğretmen yoktur ve Trabzon da gericilik ve nurculuk merkezlerinden biri değildir.

Bütün öğretmen arkadaşlarımızdan, amacı bilinmiyen kuruluşlarla, bir takım çıkarcıların aldatmacalarına kapılıp birlikten ,topluluktan ayrılmamalarını dileriz.

Saygılarımızla...

Trabzon Öğretmenler Birliği Yönetim Kurulu

DEVLET TİYATROSUNDA

1966 - 1967 SEZONU

Büyük Tiyatro'da :

2 Ekim Pazar saat 15 ve 20.30 da,
14 Ekim Salı saat 20.30 da,
9 Ekim Pazar saat 15 ve 20.30 da,
11 Ekim Salı saat 20.30 da,
16 Ekim Pazar saat 15 ve 20.30 da,
18 Ekim Salı saat 20.30 da
KİREÇLİ BAHÇE
7 ve 14 Ekim günleri saat 20.30 da
KRAL OİDİPUS
21 Ekim Cuma günü saat 20.30 da
ECİNNİLER (İlk Temsil)

Küçük Tiyatro'da :

1 Ekim Cumartesi saat 20.30 dan itibaren,
Cuma hariç Her gün aynı saatte,
Pazar günleri ayrıca saat 15 de:
KIRLANGIÇLAR

Oda Tiyatrosu'nda:

3 Ekim Pazartesi saat 18 den itibaren
(Cuma hariç) her gün aynı saatte
MEDEA ve Jean Tandieu'dan 5 oyun
MOBİLYA, ANAHTAR DELİĞİ, GİŞE, FAUST
ile YORİCK, ŞATODA KALABALIK

Üçüncü Tiyatro'da:

4 Ekim Salı günü saat 20.30 dan itibaren,
(Cuma hariç), her gün aynı saatte,
Pazar günleri ayrısa saat 15 te:
KAKTÜS ÇİÇEĞİ

Yeni Sahne'de .

1 Ekim Cumartesi saat 20.30 dan itibaren
(Cuma hariç) her gün aynı saatte,
Pazar günleri ayrıca saat 15 te
AYAKTA DURMAK İSTİYORUM
22 Ekim Cumartesi saat 20.30 dan itibaren
KÜSKÜNLER KAHVESİ

Altındağ Tiyatrosu'nda :

1 Ekim Cumartesi saat 20.30 dan itibaren,
(Cuma hariç) her gün aynı saatte,
Pazar günleri ayrıca saat 15 te:
İSTANBUL EFENDİSİ

BURSA (Ahmet Vefik Paşa) Tiyatrosu'nda :

1 Ekim Cumartesi saat 20.30 dan itibaren,
YEDİ BALKONLU EV

İzmir Devlet Tiyatrosu'nda :

1 Ekim Cumartesi saat 20.30 dan itibaren
PAPATYA FALI

sanat dünyası

Öğrenci Ali

Okulda bir Ali var:
Ali tembel,
Ali hırsız,
Ali okul kaçağı.
Hasılı Ali, her taşın altından çıkar.
Mübarek sanki kötülük deposudur.

Öğretmenler,
Öğrenciler,
Üvey babası,
Hattâ öz anası,
Ama hiç kimse,
Seveni yoktur Ali'nin.

Ali sanki, herkesin düşmanı,
Toplum intikam alıyor sanki Ali'den.
Ali de, yitirdikçe yitiriyor,
Kendisine reva görülen insanlığını.

Ali ne yapsın,
İnsan olduğunu unutmasın da.

İnsanlar Ali'den,
Ali insanlardan,
Nefret ediyor.
Ali kayboluyor,
Kurbanı oluyor toplumun,
Kendisi gibi binlerle!

BURHANETTİN ÇETİNKAYA

Ben Öğretmenim

Ben öğretmenim,
Dilimde aydınlıkların türküsü.
Gözlerim ileride,
İçimde vatan sevgisi
Dünyamı aydınlıklar üstüne kurmak isterim.

Rüyalarım çocuklarımla renkleşir,
Gündüzleri hep onları sayıklarım.
Kültür güneşinde yıkarım
Paslanan düşünceleri.
Yanar söner ışıklarım
Adım adım ilerlemek isterim.

Önüme çeşitli engeller çıkar,
Yolumu karanlıklar tutmak ister,
Ama ben yılmam bunlarla savaşmaktan.
Ülküler üstüne tuttururum türkümü,
Karanlıklar tutsak olur aydınlıkların önünde.
Işık olurum, örnek olurum çevreme.
Savaşım gösterişsiz, ama bilimsel olur,
Benimle yarışa çıkanlar,
Bilimin aydınlığında boğulur.
Durmam bir an, hep çalışmak isterim,
Mutluluk üstüne destanlar dizerim.

Karanlıklar önümde diz çöker,
Düşüncelerim, özgürlük güneşinde yıkanır.
Ben öğretmenim
Parlak düşüncelerin üstünde yürürüm.
Aydınların savaşında
Gerçeklerin üzerine kurulmuş
Yarının mutlu Türkiye'sini görürüm.

Şükrü KACAR

Zararlı Çocuk Yayınları

«Hiç ama hiç meşgul olmadığımız bir büyük, hem de çok büyük meselemiz de çocuk yayınlarıdır. Amerika'da bu iş muazzam bir sosyal dâva halindedir. Birçok eyaletler, birçok yayınların satışını yasak ederler. Hattâ aralarında yalnız bunların kontrolu için kurulmuş hususi komisyonları olanları vardır.

Bize gelince onların yasak ettikleri mecmualar ve resimli romanlar dahi memleketimizde maşallah ekmek, peynir gibi sürülüyor. Körpe dimağları allak bullak eden bu yayınlarını duyuyoruz. Ben polis olsam, genç bir suçluyu bulmak için evvelâ o mecmuaların abone listelerine baş vururdum. «Ne ekersen onu biçersin» sözünü ne okursan o olursun şeklinde çevirmek pek doğru olur.»

Doğan Nadi

Cemil SÖNMEZ

Çocuk; ailenin neşe kaynağı, toplumun temeli, yarının ümitli varlığıdır. Benzersiz yaşama gücü kaynaklarını kendinde toplayan zengin bir varlıktır o. Küçücük vücudun altında her çeşit güç ve yeteneklerle büyük insan gizlidir onda. Bunca özellikli olan bu yaratığın eğitim ve öğretimi de özelliklerle doludur. Çocuğun eğitiminde edinilecek gerçek bir görüşe çocuğun içinde bulunduğu ortamın da etkisi olur. Bir bitkinin boşlukta yaşıyamaması, topraktan, havadan, güneşten besin alması gibi çocukta içinde bulunduğu ortamdan ayrılamaz. Ona bağlıdır. Bu ortam çevresindeki insan, hayvan, eşyalarla yayınları kapsar. Eğitimci çocuğun eğitiminin her alanında olduğu gibi yayınlarında da çocuğa yönelmek zorundadır. Bunun içindir ki, çocuk yayınları; çocuk eğitiminde önemli bir yer alır. Çocuklar için yazılmış eserler; onların anlıyacağı, hoşlanacağı yararlanacağı şekilde hazırlanmış olanlardır. Bunlar çocuğun gelişen hayal gücünü kuvvetlendirir, eğitime yardımcı olurlar.

Çocuk; okuduğu yararlı yayınlarla içinde bulunduğu çevrenin dar sınırlarından ayrılarak yeni yeni şeyler öğrenir. Çocuğun okulda öğrendiği sınırlı ve belirlidir. Oysa onun zevki için okuyacağı yayınlar kendi yetenek ve duygularına uygun olarak görüş ufuklarını genişletecektir. Ama bu yayınlar çocuğun gelişen duygularını besliyen yararlı yayınlar olursa. «Kitap en iyi arkadaştır» derken tıpkı en iyi arkadaş seçercesine iyi çocuk kitapları da seçilmelidir. Oysa bazı çocuklarımızın okudukları kitaplar; onlara yanlış şeyler öğreten, onları kötü yollara sürükleyen yayınlardır. Fayda yerine zarar getiriyor bunlar. Toplumla bağdaşmıyan etkiler bırakıyor çocuk üzerinde. Bu kitapların etkisiyledir ki kurulan çocuk çeteleri, çocuk hırsızları kentlerimizi sarmakta, demir parmaklıklar ardındaki çocuk koğuşları hürriyetten yoksun küçüklerle büyümektedir. Gün be gün. Yine bu yayınlar yüzünden çoğu gençler okullarından olmaktadırlar. Sömürücü, çıkar sağlamak amacıyla hazırlanan bu yayınları; çoğunlukla ilk ve orta okul öğrencileri izlerler. Olanca tutkularıyla. Özelikle kentlerin kaldırımında yer yer ellerinde çeşitli adlarla çıkarılan gangsterlik üstüne yazılan yayınları okuyan, satan çocuklara raslanır. Öbek öbek. Daha çok sinema köşelerinde raslanır böylesilere.

Öğretmeni bulunduğum bir köyün okuma odasına kitap almak için İstanbula gittiğimde Babıâlideki gördüğüm manzara şaşırttı beni. Olanca korkunçluğuyla. Yürekler acısıydı. Böylesi kitapların patronları yük yük kitap gönderiyorlardı Anadoluya Tüm ülke çocuklarını sarmıştı bu illet.

Ulusal benliğimizle bağdaşmıyan bu yayınların adları kapakları bile ürpertiyor kişi oğlunu. Tüm soğukluğuyla.

Okulların tatil olduğu günlerde daha çok okunuyor bunlar. Okuduktan sonra kitaplarını arkadaşlarına satarlar, ya da kirayla okuturlar. Ellerindekini okuyup diğerleriyle de değiştirerek başkalarını da okuma olanağına kavuşurlar. Bu kitapların kurbanlarından bir kaçı:

Mehmet Yüksel. 14 yaşında orta II de okuyor. Tüm zamanını bu kitapları okumakla geçirirmiş. Geçen yıl sınıfta kalmış bu yüzden. Doyamadığı Kara Maskesinin sahifelerini çeviriyordu parmakları. «Nereden de geldin» der gibi başını kaldırdı ve anlatmaya başladı:

«İkinci sınıftayken okumaya başladım, böylesi kitapları. Daha önceleri resimlerine bakardım. Babam Bayındırlıkta bekçi. Okuma yazma bilmez. Ders kitabı diye yutturuyorum ona. Ne yapalım böyle demezsem okuyamıyacağım. Sonra okuduklarından anlatmaya başlıyor bir bir. Hareketleriyle. Nasıl adam öldürdüklerini nasıl postayı soyduklarını.. Mehmet Ercan ise 15 yaşında Orta III. te. Kunduracı olan babası böylesi kitapları okutmuyormuş amma o; «Gizli gizli okuyorum» diyor. Daha çok yorganın çarşafları arasına sıkıştırıp okuyormuş. «Neden bu kadar soruyorsun abi» diyor. «Kötü olsa bastırıp sattırmazlar. Hem öğretmenimiz de bol bol okuyun» diyor. «Ne geçerse elinize okuyun. Bir başkası Atatürk Bulvarının kaldırımında elindeki kitabını dalgın dalgın okuyordu. Başını kaldırıp yüzüme şaşkın şaşkın baktı. Sonra «Teks» dedi. Yine okumaya daldı.

Çocuk Kitap Evleri:

Çocuk kitap evlerinden birindeyim. Yönetmeni ile konuşmalarımız böylesi kitaplardan yana. Anlatıyor.

«Bu gibi kitapların kitaplığımıza sokulması Millî Eğitim Bakanlığınca yasak edilmiştir. Çıkar sağlamak amacıyla düzenlenen, onlara yanlış şeyler öğreten, çocuklarımızı kötü yollara sürükleyen gelecekleri için karanlık olan yayınlardır bunlar. Tıpkı yılan hikâyesi gibi biri birine ulanmış sonu gelmiyen zararlı, yıkıcı etkiler bırakır çocuk üstünde.» Yönetmen sözlerine şunları da ekledi:

«Bu dergiler yüzünden toplumla bağdaşmıyan olaylar oluyor, çocuklar arasında. Sıkı takip edilmeli, böyleleri. Okutulmamalı. Bu gibi yayınlardan, onların zararlarından korumak için kurulmuştur, çocuk kitap evleri. Oysa Millî Eğitim Bakanlığının çocuk kitabı seçimindeki ayrıntıları şöyledir:

Ana Prensipler:

1 — Çocuğun ufkunu genişletmek,

2 — Millî duygularını genişletmek,

3 — Anlayış kabiliyetini geliştirmek, yalnız olay ve insanlara karşı anlayışı değil, fakat insani hisleri kavramak,

4 — Sağlam sosyal kıymetleri vermek. Doğru ve yanlış hakkında standartlar elde etmesine yardım etmek,

5 — Güzellik anlayışını arttırmak,

6 — Mizah duygusuna hitap etmek,

7 — Kahramanlığa duydukları hayranlık duygusuna hitap etmek.

8 — Şiir sevgisi ve hayal gücünü aşılamak.

9 — Hakiki hayat olaylarına güvenlik hissi vermek.

10 — Bütün bunların yanı sıra edebi eserlerin haiz oldukları vasıfları ihtiva etmek.

Son yıllarda ülkemizde de oldukça yararlı çocuk kitapları yayınlanmaktadır. Bu arada çocuk edebiyatına gerçekten hizmet eden «Doğan Kardeşi» saygıyla anarım. Ancak bunları seçmesini bilmeli kişi. Bazılarının kapıldıkları yersiz derslerin kalması endişesiyle çocuğun okuma hevesini yok etme yoluna gidilmemelidir. Artan bu okuma isteğine yersiz düşüncelerle engel olmak eğitimine engel olmak demektir.

Yarınımızı teminat altına almak istiyorsak bu topraklar üstündeki zararlı yayınlardan koruyalım çocuklarımızı. Bu alandaki amacımız: Çocuklarımızı kaba kuvvete iten gangster ve haydut edebiyatının yayın piyasasını tmaamen kaplamasına mani olmak, onları eğlendirirken, aynı zamanda ahlâklı olmalarına bilgi edinmelerine çalışmak olmalıdır.

Sevinçle öğrendiğimize göre sayın Hayrettin Uysal ve iki arkadaşı 7 - 18 yaşları arasındaki 8.340.644 çocuğu ilgilendiren ve bu çocukları çevrenin zararlı etkilerinden, kötü yayınlardan, kara edebiyattan kötü filimlerden, zararlı eğlence yerlerinden, oyun salonlarından koruyucu ve çocukların geleceğini güven altına alacak yayınların niteliklerini gösterici bir kanun teklifi hazırlayarak Millet Meclisi Başkanlığına vermişlerdir.

Dileğimiz tasarının öncelikle kanunlaşması, tüm parlâmento üyelerinin toplumumuzda derin yaralar açan bu sorunumuza eğilerek onlarında aynı hassasiyeti göstermeleridir.

Bu yolda tüm memleket severlerin olumlu çabalarını bekliyoruz..

Çocuklarda Okuma Alışkanlığı

Alışkanlıkların çoğu çocuklukta edinilir; çocuklukta edinilen alışkanlıklar da pek köklü olur. «Ağaç yaşken eğilir» sözü bunun özlü bir ifadesidir.

Çocuk dışarıdan birçok şeyler kapmak üzere hazır bekliyen bir varlıktır. Dış etkiler de hiçbir zaman eksik değildir. Onun için çocuk, daha çok küçük yaştan beri, birtakım huylar kapmaya, alışkanlıklar edinmeye başlar.

Çocuğun içgüdülerinin gelişmesine imkân vermek demek onları başıboş bırakmak demek değildir. İçgüdü bir akarsudur; onu istediğimiz yola çevirebiliriz.

İşte, çocuğa kitap okuma zevkini aşılama yolunun ilk kilometre taşına geldik:

Çocuk boyuna öğrenmek ister. Dış dünyaya gittikçe daha geniş olarak açılan penpecesinden içeri cıvıldaşan kuşlar gibi birtakım sorular üşüşür ,onun küçücük zihninde kaynaşıp dururlar.

Çocuk bu soruların karşılıklarını bulmak için kafacığını yorar. İlk önce size, büyüklerine birşey sormaz; zihnini kurcalıyan soruların karşılığını aklının erdiği kadar kendisi bulup çıkarır. Sonra, bunların doğru olup olmadığını anlamak, daha doğrusu kendini kendisine karşı haklı çıkarmak için büyüklerine sorar.

— «Baba, gemi suyun üzerinde nasıl batmadan duruyor?»

— «Anne, insan uçabilir mi?»

— «Niçin acıkıyoruz öğretmenim?»

Çocuk bu sorularına karşılık bekler. Vereceksiniz, onu öğrenmek istediği şeyleri uygun bir dille anlatacaksınız. İşte, bu arada ona bu gibi şeyleri kitaplardan çok daha güzel bir şekilde öğrenebileceğini belirtmelisiniz.

Yalnız, bunu iş buyurur gibi yapmayın sakın. Çocuk bilirsiniz, buyruktan hoşlanmaz. Çünkü tabiatta zor yoktur, her şey kendiliğinden, birbirinin süregelimi birbirine eklenmiş halkalar olarak arka arkaya gelir. Çocuk da, her şeyden önce, tabiatın bir yavrusu olduğuna göre, ona bir şeyi zorla yüklemeye kalkışmıyacağız, kendiliğinden benimsemesine çalışacağız.

Onun bir sorusu karşısında: «Acele etme, bunların hepsini ileride okulda öğreneceksin» «Senin aklın ermez öyle şeylere sen daha çocuksun..» gibi karşılıklar çocuğu nasıl kırar, öğrenme hevesini körletirse, «Beni rahatsız etme şimdi bakayım. Al şu kitabı oku!» gibi bir karşılık vermek de çocukta sert bir hava yaratır. Bu buyruk karşısında ilk duyacağı tepki ,içinden «Okumıyacağım işte!» demek olacaktır. Çünkü çocuğunuz öğrenciniz sizi yakın görmüş, sizinle bir kafa arkadaşlığı etmek isıemiştir; kendisini adam yerine koymamış olmanız kırmaz mı onu?

Yapacağınız şey şudur:

Çocuğunun sorduğuna, bildiğiniz kadar, onun anlıyabileceği biçimde karşılık verirsiniz. Sonra da: Gel bir de şu kitaba bakalım, acaba o ne diyor?» diye çocukla birlikte, bir kitaba başvurursunuz.

Küçük varlık babası gibi annesi gibi, öğretmeni gibi kimselere karşı büyük bir saygı duyar; onun gözünde bu kimseler her şeyi bilen kişilerdir. Çocuğun size güveni vardır. Şimdi, bu güvendiği kişi, onun bir sorusunu aydınlatmak için kitaba başvurmak gereğini duyuyorsa demek ki kitaplar derin birer bilgi kaynağıdır. Bu düşünceyle, çocuk kitaba karşı bir yakınlık duyar. Eline geçtiği vakit kendisi de bu bilgi ülkesine doğru dalar.

Çocuğu okumaya alıştırmak için, masal yolundan da gidebilirsiniz. Bunda da yolu doğrudan doğruya, şöyle itmeyle değil, dolayısıyla, onda istek uyandırarak göstereceksiniz: Bir akşam ona güzel bir masal anlatısınız. Ertesi gün bu masalın kitabını getirirsiniz. Aynı masal olması çocuğun ilgisini azaltmaz; tersine artırır; çünkü çocuk bir masalı yeni bir konu öğrenmek için okur. Sizin anlattığınız masal hoşuna gitmiyse, onu bir de kitaptan okumaktan geri kalmaz; üstelik, daha büyük bir ilgi duyar, çünkü masalın kahramanlarını önceden benimsemiştir, onlarla yeniden bir arada bulunmak ister.

Güzel ciltli, temiz baskılı, resimli kitapların da çocukta okuma sevgisini uyandırmada büyük payı vardır. Ayrıca, evde iyi bir kitaplık güzel kitaplar bulunması, anneyle babanın hemen her akşam kitap, gazete, dergi okuduklarını görmek de çocuğa okuma hevesi veren şeylerden biridir.

Yavrunuza aşılıyacağınız okuma alışkanlığı ona birçok bilgilerin yolunu açmakla kalmaz küçük varlığı kötü olabilecek başka alışkanlıklardan da kurtarır; bunu da unutmamalı.

ÖYKÜ

Çarıklı Gelin

İSMAİL AK

Üçyüz elli hanelik, fakir bir dağ köyü idi Gülhanım'ların köyü. Babası anası bu köyde doğmuştu. Gülhanım da burada doğdu. Mini mini bir bebek olarak dünyaya geldiği zaman, anası Gülhanım'ın beşiğini eski paçavralarla donatıp belerdi beşiğe. O'na şeker yerine armut pekmezi yedirirdi. Yoksuldular, ne yapsınlardı ki?

Gülhanım büyüyordu, serpiliyordu gittikçe. Güzelleşiyor, güzelleştikçe güller gibi gül açıyordu Gülhanım. Adı da Gülhanım değil mi idi?

Gülhanım garip ve yoksundu. İpekli, yünlü, allı pullu giysiler giymedi. Anasının dokuduğu şalı sardı beline. En ucuz basmalardı O'nun giysileri. Hangi ana baba istemezdi gül gibi kızlarını giyindirmek? Fakat yoktu paraları.. Alamıyorlardı bir ipekli işlik (bulüz) bile.. Verimsizdi toprakları. Orman toprağı; bir sel, bir yağmur dereye götürüyordu topraklarını. Kel kayalar çıkıyordu altından...

Gülhanım büyüdü, koca kız oldu. Çokta güzeldi. Tanrı O'nu güzellik sembolü yaratmıştı sanki. Dolgun bir vücut, olgun çehre, ışıl ışıl gözler, kalem gibi kaş, hafif kalkık burun, yuvarlak bir yüz ve küçük ağzı ile çok güzeldi. Konuşurken sanki bal akıyordu ağzından. Herkese sevdirmişti kendini.

Evlenme çağına gelmişti. Nişanladılar Gülhanım'ı; Ö........ köyünden bir delikanlıya... Tanımıyordu, görmemişti nişanlısını. Ama ne çıkar bundan? Gelenek değil mi idi; köylerinde nişanlılar birbirini görmez... Bu iş ancak büyüklerin bileceği iş değil mi idi? Onlar görür, onlar tanır, onlar nişanlar ve onlar evlendirirdi gençleri...

Gülhanım seviniyordu; nişanlanmış, yakında düğünü olacaktı. Çocuğu olacak, mutluluk içinde yaşayacaktı. Düğün hazırlığına başlanmıştı bile. Çeyizi hazırlanıyordu: Gök boncuklu ala çorap, şal dokumalar, kırmızılı basmalardan işlik (bulüz) ve düğün günü gelin gideceği zaman ayağına giyeceği kundura...

Düğüne köyün öğretmenini davet ettiler. Ona da mum göndermişlerdi. Bir parça bal mumu... Çağrısı bu idi. Hazırlandı öğretmen de düğüne gitmeğe. Bir at getirdiler; bindi ata gitti düğüne akşamdan. Âdetti; kız evinde de davul çalınması, eğlence yapılması... Davulcular yolda karşıladılar öğretmeni... Düğün evine vardı, ağalar buyur ettiler eve. Geniş ve tek odalı bir evdi düğün evi. Bu ev Gülhanım'ın babasının evi idi. Odayı ikiye bölmüşler, bir bölümünde kadınlar eğleniyor, bir bölümünde ise erkekler. Sofralar kurulmuş, ağaları ve öğretmeni bekliyordu. Ağalar; öğretmene baş köşede yer gösterdiler. Baş köşeye oturmasa darılacaktı ağalar. Gönülleri hoş olsun, geleneklerine saygısızlık etmemek için oturdu öğretmen baş köşeye. «Şerefe» diye kaldırdılar kadehlerini. Davullar çalıyor, herkes şen ve şakrak eğleniyordu. Sabaha dek devam etti bu muhabbetleri. Sabahleyin yine devam ediyordu bahçede içmeğe ağalar, ta ki; Ö...... köyünden gelin alıcılar gelinceye kadar... Geldiler gelin alıcılar, tanıştılar onlarla. Artık gelin hazırlanıyordu gitmeğe. Hazırlamışlar Gülhanım'ı.. Atla gidecekti; beyaz bir atla...

At süslendi; gelin evine yanaştırıldı; gelin: Başında kapalı duvakla ata bindirildi; duvağı başında, işliği (bulüzü) sırtında, anasının dokduğu şal belinde, kendi ördüğü gök boncuklu ala çoraplar ayağında... Süslemişlerdi Gülhanım gelini...

Ya kunduraları? İşte bu çok acı idi. Kundura yoktu ayağında. Ayağına kılları kazınmış, ala çorapları gibi gök boncuklu bir çarık giydirmişlerdi. Çarıklı gelin etmişler-

(Devamı Sayfa 6 da)

Basınımızda EĞİTİM

Cumhuriyeti yeniden değerlendirme zorunu

Prof. Bahri SAVCI

Cumhuriyetimiz, tehlikeli bir verimsizlik içindedir. Çok partili dekorasinin yerleşme sarsıntıları, Cumhuriyetimizin hürriyetçi - lâik - halkçı - sosyal muhtevasının gerçekleşme hızını durdurtmuştur.. Çünkü, seçimlerimiz, gittikçe, para, din, partizanlık gibi demokrasi seçimlerine aykırı unsurların karartısı altına girmiştir. Ve bu unsurlar yüzünden de, Türkiyedeki halk sınıflarının gerçekten kendi içinden çıkan ve bu kendi içinden çıkmışlık bilinci ile çalışan tem silcilerinin yönetimi olma rengini yitirmiştir.

Şekilden ibaret

Vâkıa, yeni Anayasa sistemimizde, demokrasimizi bir «iktidar mutlakiyeti» nden alakoyacak kurumlar yer almıştır. Kişisel özgürlüklerinin garantileri mekanizması kurulmuştur. İktidar - muhalefet ikiliği de kurulmuştur. Fakat Mustafa Kemal ile başlayan toplumsal yapıyı geliştirme reformasyonları tamamlanamadan halk tabakalarını, siyasal güc olarak rollerini oynama bilinci içinde hürriyetlerine kavuşturma gerekleri yerine getirilmediği için, her kurum ve tedbir, yüzeyde kalmıştır, bir «şekil» den ibaret kalmıştır. Temeldeki «halk için, halk tarafından yönetim» ilkesi engellere çarpmıştır.

Bu şekilci sistem içinde, dış görünüşü ile pek güzel işleyen bir seçim vardır Fakat bu seçim, sosyal dayanaklarından yoksundur. Halka inen, halk değerlerini yakalayan, halk istidatlarını kullanan, halk istemlerini gerçekleştirme gücü ile dolu olan bir «siyaset» verememektedir. Otuz milyon nüfusun, on beş milyon seçmenin, on iki milyondan fazlası «siyaset» yapmaktadır. Fakat faal nüfusun hemen tümüne yakın olan büyük kütle, bu faal nüfusun, yani kendisinin ekonomik gerçeğine uygun bir «siyaset» yapmaktan pek ötlerede dolaştırılmaktadır, «siyaset» i: «DP demişti, AP diyor», «Demirel şunu dedi, paşa bunu dedi. Bölükbaşı da onu demişti», «İmam-Hatip Okulu açılıyor», «size çimento fabrikası geliyor», «Kıbrıs bizimdir», «Amerika dostumuz dur», «dış yardım alıyoruz» dan ibaret saymaktadır. «Siyaset» in içinde, bütün bu «dedim - dedi» lerin altındaki ekonomik ve sosyal olayı kavramanın ve «oy» unu ona göre yöneltmenin bulunduğunu bilmemektedir. Böyle bir yöneltme için de, halk tabakalarının, kendilerini, burjuva özentisi -feodalite kalıntısı - din ağalığı - yeni sömürgecilik ittifakının etkisinden kurtaran bir örgütlenme içinde, sosyal hüriyetlerini ve eşitliklerini arama bilincine sahip olmaları gerektiğinden haberli bulunmamaktadır.

Sandık mutlakıyeti

Bundan ötürü de, Cumhuriyetin kaldırdığı Halife-Sultan mutlakiyeti yerine liberal burjuva kuvvetlerinin «sandık mutlakiyeti» gelmiştir. Kişisel özgürlüğü, yine bu kuvvetlerinin kendilerini gerçekleştirme ve yetiştirme imkânı olmaktan öteye geçememiştir. Sosyal hürriyetler ve sosyal eşitlikler ise, lâfı, üniversite kürsülerinde ve mahkemelerinin vicdanlarında bile edilemiyecek tabûlar haline getirilmiştir. Ve böylece, Cumhuriyetimiz, biçimsel olarak yetişkinlik, olgunluk çağına doğru gelişirken, muhteva olarak bir verimsizliğe uğratılmaktadır: Sosyal adaleti, sosyal hürriyeti, sosyal ihtiyaçlarının karşılanması olan bir sosyal kalkınmayı imkânsız kılan bir verimsizliğe...

Bu sosyal verimsizliği, artık bir soyut Atatürkçülük ve Cumhuriyetçilik ile de kurtaramayız. Bugün, Atatürkçülüğe, Cumhuriyete bir soyut anlam verecek, onu, önder fikir olarak benimsememiz önlemek isteniyor. Buna direnmemiz gerekir.

Soyut Atatürkçülük ve Cumhuriyetçilik, herkesin dilinden düşmüyor. Başta Halk Partisi, bütün partiler, Atatürkçü ve Cumhuriyetçi olduklarını söylemekten, teyid etmekten vazgeçmiyorlar. Fakat, bir de bakıyoruz ki, Atatürkçülüğü ve Cumhuriyeti siyaseten, sosyalman verimsizliğe uğratan da, yine onların kafaları, tutumları, davranışları, yönetimleridir. Parti dışı kalan aydınlar da bu iki kavrama bağlılıklarını söylüyorlar. Fakat, genel olarak «siyaset» i, Atatürk'ün, sosyal hürriyetçi, eşitçi, lâik, halkçı görüşünün çizgisi üzerine oturtmak için 1966 şartlarını incelemiyorlar.

Son yıllarda pek etkili bir siyasetin söylediği fakat, «mizah» a alınma yüzünden üstünde duramadığımız bir deyim ile söyleyelim: Bir toptan silkinme ile, Cumhuriyeti, Cumhuriyetimizi, Atatürkçü görüş doğrultusunda yeniden deeğrlendirme zorundayız.

Atatürkçülük, bir bakıma, türlü anlamların bir pratik sentezidir. Fakat onun temelinde ,tâ temelinde bir gerçek sosyal anlam yatmaktadır. Bu sosyal anlamdır ki, Atatürkçülüğü, bir halk hareketi yapmıştır. Onu, sosyal ihtiyaçları kavramına itmiştir. İşte bu gerçeği incelemeliyiz. Onu halk hareketi yapan saikleri, ihtiyaçları göz önünden uzak tutmamamalıyız. O zaman anlarız ki, Atatürkçülük; bir sosyal hür riyetçilik -toplumca lâiklik - halk tabakalarını siyaseti yöneltmeye imkânlı kılıcı bir halkçılık saikleri ile emperyalizmden ve onun sömürücülüğünden kurtulmak isteteyen bir toplumsal direnme hareketidir. O, bu sâiklerle, Osmanlı burjuvaziciliği -feodaliteciliği- din ağacılığı - milletlerarası emperyalizm ittifakına karşı bir millî halk hareketi olmuştur.

Yeniden değerlendirme

İşte, Cumhuriyetimizin 43 üncü yılında, böyle bir yeni değerlendirmeye girişmeliyiz. Ve bulucağımız sosyal anlamlı Atatürkçülüğün, han gi gelişmemişlik ortamı içinde, yine hangi kuvvetlerle rayından çıkartılarak, onun, bir sosyalleşme hareketi halinde devamının önlendiğini de araştırıp değerlendirmeliyiz. Bu, Cumhuriyetimizi, 1966 ve ötesi şartları içinde yeniden inşanın bir başlangıcı olacaktır.

Bu başlangıca bir giriş olmak üzere, Cumhuriyetimizin siyasal anlamından, ona dayalı sosyal anlamına doğru bir açıklama olmak üzere, şu düşünsel zinciri ileri sürüyoruz:

1) Cumhuriyetin siyasal anlamı: Bu, önce, mutlakiyetin sınırlanması ile başlayan bir tarihsel evremin bir devrim ile, devlet şeklini Cumhuriyete döndürüşünü kapsar. Bir başka deyimle, mutlakiyet şekli içinde yaşamakta olan Halife - Sultan iktidarına halk ortaklığını getiren Meşrutiyet evriminin, bir devrim ile, Cumhuriyet devlet şekli içinde iktidarı, tüm halka geçirmesini kapsar. Sonra da, bu halk iktidarı şeklinin, esas temel olarak, Amerikan ve Fransız ihtilâlleri ile kurulmuş bulunan parlamenter demokrasi halinde yürümesini deyimler.

Bunu, bir kelime ile özetlemek gerekirse diyebiliriz ki, Cumhuriyetin siyasal anlamı, Hali - Sultansız bir halk devletinin parlâmenter demokrasiye doğru gelişmesini deyimler.

Cumhuriyet üzerinde şimdiye kadar işlenen ve değerlendirelen, onun, hep bu yönüdür. Fakat, hem Mustafa Kemal düşüncesinin temel ahlâki çizgisi, hem de Türkiyenin ihtiyaçları, bizi, bu noktada kalmakla yetinmekten alakoyar. Bize, bu Cumhuriyetin, bir de sosyal anlamı olduğunu, olması gerektiğini hatırlatır:

2) Cumhuriyetin sosyal anlamı: Bu da, memleketin «sahibi hakikileri»ne eşitlik tanıma gibi bir sosyal gelişmeyi ihtiva eder. Keza, bu eşitliği gerçekleştirmek için, tarihin gerektirdiği her yerde ve her konuda, kökten değişmeleri ihtiva eder. Kurulmuş bulunan halk idaresini, Osmanlı burjuvazisi -feodalitesi- din ağalığı artıklarının iktisadî ve sosyal egemenlik aracı halinde kalmağa mahkûm olmaktan kurtarmak için, sosyal yapıya inen değişmeleri gerçekleştirmeyi ihtiva eder.

Cumhuriyetin, bu sosyal anlamını ifade etmek üzere, medenî nikâh ve mirastan başlayarak, tekke ve zaviyelerden geçerek gelişen ve çağdaş kültüre inen reformasyonlara girişilmiştir; bir halk ekonomisi kurulması öngörülmüştür; devlet elile teşebbüs, kamulaştırmalar, iktisadî milliyetçilik güdülmüştür. Bütün bunlarla, ortaya, daha derin değişmelerin imkânı ve şartı olmak üzere bir ortam yaratılması öngörülmüştür.

Sonuç

İşte şimdi, Cumhuriyetin sosyal anlamını, daha derin değişmelere giderek gerçekleştiren safhasına girmiş bulunuyoruz. Bu, Cumhuriyetimizin, yeni deeğrlendirilmesini teşkil edecektir. Şimdiye kadar yapılmış olan reformasyonlar, kütlelerinin sosyal durumları, gelirleri, giderleri, sosyal hasılaya katılış münasebetleri arasındaki dengeyi kurmaya yetmemiştir. Osmanlı burjuvazisi -feodalitesi- din ağalığı, bertaraf edilememiştir. Bu kalıntı, yeni sömürgecilik ile ittifakını yeni şartlara göre tazeleyebilmiştir. Bu suretle, «siyaset» onun etkisi altına girmiştir. Ve o, kazandığı bu etki sayesinde, Atatürk Cumhuriyetinin öngördüğü hürriyeti, eşitliği getirecek yeni toplumsal kök reformasyonlarına razı olmamaktadır. Bu suretle de, Cumhuriyetimizin yeni anlamı olan «parlamenter oy vetiresi yoluyla sosyalleşme» hareketi bir çıkmaza girmektedir.

Aydınların, Cumhuriyetimizin yeniden değerlendirilmesi zorununu anlamaları oranında bu çıkmazdan çıkma şansımız vardır.

(Cumhuriyet'ten)

Mersin İlköğretmen okulu sergisi

Mersin (Özel)

Geçen öğretim yılına kadar gündüzlü öğretim yapan Mersin İlköğretmen Okulu bu öğretim yılında yatılı olmuştur. Okulun Mersin Şehir Galerisinde sergilediği ders yılı çalışmaları özellikle bölge folklöründen örneklerle işlenmiş olması bakımından çok ilgi çekmiştir.

Öğretmen okulunda okuyan kardeşlerimizin bu halk sanatına eğilimleri kıvanç verici olmaktadır. Öğretmen arkadaşlarımızı ve öğrencilerini kutlarız.

Mahallî giyinişlerle sergide teşrifatçılık yapan Öğretmen Okulunun öğrencileri ve sergiden bir görünüş.

Biz, Cumhuriyetçiler

Prof. Dr. Tarık Zafer TUNAYA

Biz Cumhuriyetçiler, bu memleketin tarihinde yeni insanlarız. İstanbul Mebusu Hamdullah Suphi (Tanrıöver) bu olayı, Erzurum Mebusu Ziya Hoca'ya daha 1925'te anlatmıştı: Birbuçuk asırdır «Türkiyenin sahnesinde benimle hemfikir olan kimse yoktu. Ben içtimai bir örnek olarak ancak seksen senedenberi varım... Seksen, nihayet yüz senedenberidir ki, zavallı Türk milleti yeni rehberlerinin arkasında kurtuluş mücadelelerini yapıyor, Tanzimatını yapıyor, Meşrutiyetini ilân ediyor, Cumhuriyetini tesis ediyor. Bunları yapanlar kimlerdir? Bakınız, aralarında Ziya Efendiler var mıdır?.. O insanlar bizim neslimizdir. Yüz senedenberi hüriyeti, tekâmülü, teceddüdü arıyanlar onlardır ve nihayet memleketi muzaffer edenler de onlardır.»

Cumhuriyetçi kuşak, bu memlekete yeni bir ahlâk, yeni bir zihniyet, çoktanberi unutulmuş bir hürriyet ve kurtuluş helecanı getirmiştir. Cumhuriyetçiler, Anadoluda düşmanla savaşırlarken, aynı düşmanın çizmeleri altına bu memleketin istiklâlini bir halı gibi seren sadrıâzamlar ve şeyhülislâmlarla da çarpışmışlardır. Biz, bu çağın çocuklarıyız.

Teokrasi ve biz

Bizim sesimizdi, Gazi Mustafa Kemal'in bir 29 Ekim 1923 te Meclis kürsüsünden söyledikleri: «Milletin teveccühünü bir noktai istinat telâkki ederek hep beraber ileri gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti mes'ut, muvaffak ve muzaffer olacaktır.» Bizim sözlerimizdi bunlar. Bir sosyal uyanışın ifadesiydiler. Kompleks bir gerçeği dile getiriyorlardı: Değişme ve gelişme isteğini... Yeni bir Devletin, Türkiye Cumhuriyetinin kaderi, değişmesine ve gelişmesine bağlıydı. Büyük, medeniyetli bir tarihe rağmen az gelişmiş bir sosyal yapıya sahiptik ve bundan kurtulmak istiyorduk.

Karşımıza, gayet güclü azınlıklar çıktı. Osmanlı İmparatorluğundan demokratik organizasyonlar devralmamıştık. İkinci Meşrutiyet bizlere fazla bir şey vermemişti. Parti çatışmaları parti hükûmetlerini doğurabilmişti. Üstelik teokratik bir diktatörlük, Meşrutiyete rağmen sürüp gitmişti. Karşımızda bu tip bir rejimin desteği ve savunucusu olarak artık kalmış bir İlmiye sınıfını bulduk.

Bütün Ortadoğu ve Müslüman ülkelerde çağdaşlaşma yollarını bu sınıf kesmişti. Bizim de karşımıza çıktı. Korkmadan ,yılmadan savaşı kabul etik. Ve hâlâ bu bitmeyen savaşın erleriyiz.

Ne garip tecellidir bu... Anayasanın birinci maddesi Besmeleyle başlıyan Tunus, Zeytûna Medresesinin sosyal hayat üzerindeki etkisini azaltma, hattâ sıfıra indirme yolundadır. Biz, lâikiz diyerek, yeni bir ilmiye takımı kurma çabası içindeyiz. Lâiklik, bizim için bir varoluş felsefesinin temeliydi. Öyledir de.. Ama, dergi kapaklarında çıkan fotoğraflar için fetva aramak niye? Lâiklik temeli üzerine oturtulan Cumhuriyetin içine bakınız. «Hilâfet isterük» yaygaraları üzerinde çöreklenen Nurculuk - Ticanilik - Nakşilik üçlüsünün, zorla körüklenen mezhep kavgalarının tozu dumanı arasında Onu tanıyabilir misiniz? Bu şartlar arasında O, her halde «muzaffer» dir, «muvaffak» tır. Ama «mes'ut» değildir.

Avrupa ve biz

Mahmut Esat Bozkurt, kendisine soyadını vermiş olan dâvanın savunmasını şu cümlelerle bitirmişti: «Siz Grotius'ün memleketinde milletlerarası hukuk prensipleri adına karar alacaksınız. Kararınız Türkiyece makbul ve muteber olacaktır. Türkiye, kaderini Avrupa medeniyetinin kaderinden ayırmak istemez.» Bizim için Avrupa, Batı demekti. Dünyaya hâkim tek medeniyet demekti. Biz, her zaman, kendimizi Batılı saymak istedik. Ne var ki, Avrupa bizi korumadı. Bu memleketin düşünen insanı Avrupayı sevememiş, ama üstünlüğünü kabul etmişti. İslâmcı Mehmet Âkif'in, Türkçü Ziya Gökalp'in, Garpçı Celâl Nuri'nin, Meslekçi Prens Sabahattin'in, hattâ Sosyalist Hilmi'nin birleştikleri en «asgarî müşterek» belki de buydu: Zalim, merhametsiz, sömürgeci, kapitülâsyoncu... fakat eşsiz Avrupa'nın üstünlüğü...

Evet, her keresinde Avrupa üzerimize de çullandı. Ve bir peyk Yunan yazarı Moskopulos, efendileri adına ağzından son baklayı da çıkardı. «Tarihleri tarafından muhakeme edilen Türkler» adlı kitabında şöyle diyordu: «Gitsinler Orta Asya'ya, cedlerinin geldikleri yere...»

Türkiye Cumhuriyeti, Batı medeniyetine her şeyden önce barut fıçısı sayılan bölgeleri kapsayan sağlam bir barış getirdi. Dünya yüzünde belki de tek olarak, tek -partiden çok partili demokratik bir rejime geçişin örneğini verdi. Siyasi müesseselerini Batılı bir anlamda kurdu ve ayarlamaya çalıştı. Fakat anlamı ve kapsamı değişen bir Avrupa içinde, Cumhuriyet kuşağı, bugünün gerçeklerini düşünme zorundadır.

Kısa bir süre önce, Oxford Üniversitesinin düzenlediği bir seminerde, Prof Max Belof, bir soruya verdiği cevapta şöyle diyordu: «Bütün tarih kitapları yeniden okunmalı ve yeniden yazılmalıdır.» Klâsik Avrupa Devletler dengesi artık bozulmuştur. Avrupaya, Avrupalılar değil, Avrupalı olmıyan ya da pek az Avrupalı olan kuvvetler (Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği ikilisi) hâkimdir. Bu Avrupa içinde yerimiz ve rolümüz ne olacak? Bu soruya mı cevap ararsınız, yoksa Diyanet İşleri Başkanının niçin değiştirildiğine mi? Bizim kuşağın karşılaştığı bir «muamma» da bu...

Değişen Dünya ve biz

Genç bir arkadaşım söylüyordu: «Amerika, Vietnam'a, Çin'den daha yakın!» Bu gerçek, tekniğin eseriydi. Hızla, o kadar hızla ilerliyor ki teknik, milletler arasındaki ilişkileri değiştiriyor. Hattâ, kendisini yaratan insanları bile şaşırtıyor; son kırk yılda varılan teknik ilerlemeler, bütün insanlık tarihindeki teknik oluşların hepsinden fazla ve hızlı... İnsan, ateşi keşfetmesinden itibaren pişirilmiş tuğlaya bir yılda varmıştır. Tuğladan ilk buhar makinesine on bin yılda varabilmiştir. Buhar makinesiyle, infilâklı motor ve elektrik arasındaki mesafe yüz yıldır. Elektrik santralinden atom piline geçiş ise sadece kırk yılda olmuştur. Teknik ilerlemeler millî ve miletlerarası siyasi hayatı derinlemesine etkilemişlerdir. Milletlerarası hayata artık hâkim olan jeopolitik unsurlardan ziyade, teknik unsurlardır. Ve bir «teknopolitik» çağı açılmıştır. Bu nedenle, Amerika, Vietnam'a Çin'den daha yakındır. Bu nedenle, Türkiye, sırf jeopolitik durumuyla değil, teknik alanda varabileceği ve verebileceği eserlerle dünya içindeki yerini almalıdır. Türkiye'nin sanayileşmesi, yaratıcı sanayie varması gerçeği, bir zorunluluk olarak böylece doğuyor. Biz Cumhuriyetçiler, yeni bir devri düşünme ödevini de yükleniyoruz.

Biz varız!

Evet biz varız.. Yeni bir kuşak, yeni kafalar olarak, yüzyıllık umutların ve özlemlerin temsilcileri olarak varız.. Değişme, gelişme helecanına sahip olarak varız.. Devrimci, Atatürkçü insanlar bu memleketin eski ve gelenekçi dengesini bozmuşlardır. Halife - Sultan rejimi yerine, millî ve lâik bir Cumhuriyetin kuruluşu ve geliştirilmesi bu olayın en anlamlı ifadesidir. Durmadan değişen bir dünya ortasında, bu değişiklik bilincine varamamış, menfaatleri tehlikeye girmiş gruplarla savaşıyoruz. Bu da bizim ödevimizin en canlı ifadesidir. Kırk üç yıldır savaşmaktayız. Savaş bitmemiştir. Çünkü bu bir medenilik, bir istiklâl savaşıdır.

Eğitimin Beş Alanı

Oğuz Kazım ATOK
Emekli General

Eğitim, yalnız okul için değil, bütün yaşamı kavrıyan araştırma, bulma, belleme, inceleme, değerlendirme, deneme, geliştirme, olgunlaştırma çabalarının tümüdür.

Eğitim, ele aldığı konuyu derinlemesine incelemesini bilen, örnekleri aşan ,yapıcı ve yaratıcı insanlar yetiştirdiği ölçüde amacına ulaşır. Aslında üstün dediğimiz niteliğe yükselenler de bu amaca ulaşmışlar arasından çıkar.

Eğitim: çocuk çağının eğitimi, okuma çağının eğitimi, okumamışların eğitimi, iş eğitimi ve toplum eğitimi olarak beş alanda ayni duygusallıkla uygulanması ve hepsinin hedefte birleştirilmesiyle umulanı verir.

● **Çocuk çağının eğitimi:** Bu ilk eğitimi, çocuğun okula başlamadan önceki yaşlarında ailesi tarafından kitapsız, fakat çocuk yetiştirme metodları ve eğitime ilkeleriyle birlikte çerçevelenen sistemin içinde mütalâa edebiliriz. Seviyeli ellerde çocuğun töresi, karakteri, kişiliği bu eğitimden büyük ölçüde yararlanarak gelişir. Ünlü terbiyeciler, iyi ya da kötü insanların yetişmesinde bu çağ eğitiminin büyük payı olduğunda birleşirler.

● **Okul çağının eğitimi:** Devletin koyduğu zorunlu eğitim kademesinden sonra, çocuğu ilerde çalışacağı işe göre yeterince hazırlayan ve onu kendi başına düşünür, her sorunu kendi ölçüsünde çözümler bir niteliğe yükseltmeyi hedef tutan eğitim kademelerini kapsar. Bu kademelerin türleri, kadroları, sanat, teknik, bilgi dereceleri yarınlar gözönünde tutularak sınırlanır. İleri memleketler, her gün açılan, gelişen iş yerlerine yeni yetişenleri hemen yerleştirdikten başka, yabancı ülkelerin insan gücü kaynağına da uzanırlar. Oralarda bir işsizlik korkusu yoktur; ama az gelişmiş ülkelerin çocukları için yetiştiği halde iş bulamama ürküntüsü vardır. Yarınımızın gerçek ihtiyacını belirten bir insan gücü verimlendirme politikası ve buna göre pratik yönlü bir eğitim dokusu kökten çerçevelenmezse, bu okul çağı eğitiminin anlamsız işleyişini yıllar yılı sürdürür dururuz.

● **Okumuşların eğitimi:** Çocuk, her hangi bir nedenle okuyamaz ,ya da okumak istediği halde bu olanaktan yoksun kalır. Bunlardan kimisi belirsiz bi rinsan olarak kaderi içinde yuvarlanır gider, kimisi de doğal güçlerini işleterek tutunabildiği işinde yarım yamaklak bir iş adamı olur çıkar. Bunları kurtaracak etkin bir halk eğitimidir. Ne var ki, bugün bizde halk eğitimi soluğu yetmiyecek bir örgütün çabasından ileri gitmemektedir. Bugün Türkiye'de ilkokul çağını geçtiği halde okumamış on milyon çocuk var, tedbir alınmazsa, nüfus artımı oranına göre 1977 de bu sayı on yedi milyona varacaktır, yetişkinlerin içindeki sayıyı da buna katarsak nüfusun yüzde yetmişinin kara cehalet tablosunu çizmiş oluruz.

● **İş eğitimi:** Bu, işbaşında uygulanan bir eğitim sistemidir. Kuramdan çok pratik yönü işlek bir yöntemdir bu. Ordudaki eğitim sistemi de, personeli işbaşında yetiştirmeye dayanır. İşe atılan kişi toydur. İşin, mesleğin inceliklerini, yöntemlerini, tekniğini, taktiğini tüm anlamiyle bilemez; ne denli zeki olsa, işin türüne göre acemilik, çıraklık, kalfalık, ustalık, stajyer, asistan durumundan geçmesi gerekir. Devlet kadrolarına girenlerin bile, böylesine bir eğitimden geçmeleri iş içinde sistemli bir şekilde eğitilmeleri, ayrıca kurslarla, seminerlerle biliglerinin geliştirilmeleri vazgeçilemiyecek bir konudur. Bu eğitimi, Millî Eğitim Bakanlığının genel görüşü ve sistemleri örgüsünde her bakanlık kendi iş ve çalışma yerlerinde kendi düzenine göre kendisi çevirir. Serbest kesimlerde de bu işbaşı eğitiminin ciddiyetle ele alınması şarttır.

● **Toplum eğitimi:** Yukarıda belirtilen dört alanda yetişmişlerin ya da dört alandan hiç birinde eğitilmemişlerin hepsini kavrıyan, başka bir deyişle en bilisizinden en aydınına değin her yaştaki insanların yükselmelerini, dolayısiyle toplumun yücelmesini amaç tutan çok gerekli bir eğitimdir bu. Bu eğitimden herkes yeteneği, yetişmesi ölçüsünde yararlanır. Kişiyi; anlama, inceleme değerlendirme, yargılama, doğrular içinde daha başka doğrular bulma gibi atılmalara götürür. Bu eğitimin öğretmeni, kitabı yoktur; fakat bu sistemin ortamında devletin yarınlara insan yetiştirme hedefinin bilinci işler. Bu eğitimde en yararlı konuların eğlenceli bir yöntemle verilmesine çalışılır. Tiyatrolar, sinemalar, konserler, konferanslar, en uzak bölgelere kurulmuş zengin kitaplıklar, klâsik ve modern çağın düşünleri enginleştirecek yayınları, basın, radyo, televizyon, yararlı geziler, çeşitli gösteriler, hayvanat bahçeleri, sergiler gibi araçlar bu eğitimi yardımlar.

Sonuç

Bir memleketin insanları sosyal ve ekonomik yapıda bir varlık olabilmeleri için yeterince eğitim nimetleriyle donanmaları gerekir. Eğitim ise, yukarıda açıkladığımız beş alanda ayni duygusallıkla, birbirini bütünliyen bir ortamda işlediği ölçüde bir değerdir. İleri memleket dediğimiz ülkelerde bu beş eğitim alanının kaynaştığını görürüz.

Basıldığı tarih: 5.11.1966

Hangi Beslenme Eğitimi?

(Baştarafı S. 1 de)

fettişlerin gittiği BESLENME SEMİNERİNDEN?.

Her şey bir yana, müfettişlerin çağrıldığı, bu seminerin ana fikir nedir? Gerçekten eğitimimize bir şey kazandırmak, eğitimcilerimize bir şey aktarmak mı, yoksa «bir şey yapmamış görünmeme» nin ortadan kaldırılmaı mı?

Bizim bildiğimiz, bu tip davranışların, uygulamaların, temelden sorunları çözümlemek yerine, dış görünüşle, bir şeyler yapar görünerek eğitimimizi de, eğitimcilerimizi de yanıltacak olduğu ve gereksizliğidir.

Eğer Türkiyedeki okullarda, toplumun bu günkü koşulları içinde, bir beslenme eğitimi gerekliyse, o zaman bu yolla, hedefe gitmek, hem gerçekçilik değildir, hem de mümkün değildir. Çünkü, elinde en az seksen öğretmen bulunan bir müfettişin, seksen öğretmene öğrendiklerini teker teker aktarması, bu günkü olanakların da, gerçeklerin de dışındadır. Müfettişin senede bir kez, ya da iki kez öğretmenin yüzünü gördüğü de, bu gün Anadolu'da yaşanan ve ortadan kaldırılması henüz sağlanamayan bir Öğretmen - müfettiş gerçeğidir. Durum buyken, yüz kadar müfettişi beslenme seminerine çağırıp, beslenme eğitiminin okullara kadar uzanacağını sanmak yalnış, hem de çok yalnış bir hesaptır. Kaldı ki, tüm gerçekler bir yana, bunun gerçekleştiğini bile kabulensek, Türkiyede müfettiş sayısı sadece yüz değil, ortalama bin kadardır.

Böyle bir eğitimin, bu tempoyla Türkiyedeki ilkokullarda gerçekleşmesi, ancak on sene sonra mümkün olacaktır, her sene yüz müfettişi beslenme eğitimine çağırmak ve onların da tüm öğrendiklerini öğretmenlere aktarma olanağını bulması koşuluyla..

Geçen yıl ayrı, bu yılda ayrı konularda seminer yapıldığına göre, beslenme semineri sadece bu yıla aittir, başka yıllarda, seminerin konusu değişeceği gerçeği düşünülürse, bu seminerin belli bir anafikre hizmetten çok, bir şeyler yapmış olmak fikrine hizmet ettiği gün gibi ortaya çıkar.

O zaman, buraya sarfedilen paraya da yazıktır, emeğe de, harcanan zamana da.

Türkiye'de bu gün, gerçekten bir beslenme sorunu vardır. Bunu, memleketin gerçeklerini bilen hiç kimse yadsıyamaz. Gerçekten Anadolu halkı beslenememektedir. Amma, beslenememesinin nedeni, domatesin nasıl kesileceğini bilmemesi, hangi sebze - meyvaların daha çok besleyeceğini bilmemesi değil, içinde bulunduğu ekonomik koşullardır.

Örneğin, Türkiyede hiçbir fert yoktur ki, etin çok besleyici bir besin maddesi olduğunu, balın cana can kattığını.. bilmesin. Amma içinde bulunduğu ekonomik koşullar, onun belini bükmekte, çok kez onu zeytin-peynir-ekmek üçgeni içinde sıkıştırıp bunaltmaktadır.

Sorunları bu açıdan almak, beslenme eğitimine bu açıdan bakmak, ancak bizi bir şeyler yapmış insanlar katına çıkarabilir. Yoksa, orta da bir takım ekonomik olanaksızlar dururken beslenme eğitimi diye, bir kaç müfettişi çağırıp onlara bu konuda bir şeyler söylemek, öğretmek, hiç amma hiç bir şey ifade etmez.. Olsa olsa, bu, birtakım insanları «bir şeyler yapmadık demesinler» düşüncesine götürür ve belki de «görevini yapmış insanların huzuru»na kavuşturur. O kadar.

Beslenm eeğitimi...

Hangi beslenme eğitimi? Bizim bildiğimiz eğitim ,geniş kitlelere seslenir ve geniş kitleleri içine alır, ya da almalıdır.

Otuz iki milyondan, yüz kişinin eğitimi — ona da kelime anlamıyla eğitim denmez ya — hiç, böylesine kocaman bir kavramın içine alınır mı? Bu, kendi kendimizi avutmak, kendi kendimizi oylamak değil de nedir ?

Bırakmak, bırakmak gerek yirminci asrın 1966 sında boyacılığı.. Bırkamak, bırakmak gerek yirminci asrın 1966 sında avuntuyu.. Böylesine «dostlar alışverişte görsün» uygulamaların kime ve ne faydası olacaktır artık.

Bu, kangrenleşmiş yarayı, tendirdiyotla iyileştirmeye çalışmak, kangrenlenmiş yaranın tendirdiyotla iyi olacağına inanmak demektir. Bununsa, olanağın dışında olduğu bu gün, gün gibi ortadadır, gün gibi tartışmasızdır.

Yüz kişilik bir seminer amma, adı BESLENME EĞİTİMİ.. Ne kadar da büyük bir isim...

Gülerler adama vallahi.

7 DEN 70 E KADAR
TAHSİL BOYUNCA AYLIK GELİR
PARA İKRAMİYELERİ
APARTMAN DAİRELERİ
HERKESİN BANKASI
ÖĞRETMENLER BANKASI

İnceleme

(Baştarafı Sayfa 2 de)

4 — Köye gidenler:

Köye giden herkesin en az öğretmen kadar köy kalkınmasına yardımcı olmaları neden istenmez acaba?. Onlar köye gittikleri zaman eğer gerçekten memleketseverseler niçin öğretmene niçin bir uğramazlar da hep zenginlere, muhtarlara uğrarlar. Günü geçmiş bir gazeteyi güç koşullar altında çalışan bir öğretmene götürmek; onları küçükmü düşürür acaba? Kaymakam, sağlıkçı, jandarma, ormancı, hâkim, doktor, tapucu, nüfuscu v.s.. bu ülkenin evlâtları değillermi yoksa öğretmeni bir kerecik yoklamazlar köylere gittikleri zaman. Öğretmene uğramanın onun çalışmasına nasıl etki yapacağını bilmiyormu bunlar. Köyün gözünde uğramaları ile, uğramamaları nasıl değer yaratır düşünemiyorlarmı bu beyler?.

5 — Öğretmenlerin ev durumları:

Bunun ne demek olduğunu köylerde çalıaşnlar bilirler. Bugün köye lojmansız bir okul yaptırmakla her şeyi hallettik diyenler bilmezler evi olmayan bir köyde öğrenimin nasıl sıkıntılar çektiğini. O kadar lüks evler istemez öğretmenler. Başlarını sokacak kadar olsun yeter. Hele evli olmayan köylerde öğretmenlerin ev bulamadıklarından kaç kişinin haberi vardır. Bekâr öğretmene köyde ev verilmediğini bilmiyorlarmı acaba? Öğretmeni huzura her yönden kavuşturuy vazifeyi sonra beklememiz gerekir. Yoksa tüten, akan, kapısı bacası olmayan yerlerde çoluğu çocuğu ile kış geçiren öğretmenlerden doğru dürüst vazife istemek abes olur. Verimin iyi olması için okulun lojmanları mutlak olmalıdır. Öğretmene insan gibi oturacağı yer temin edilmelidir. Köylerde ev bulunur diyeceklere paraları ile de olsa köylerde çalışıp ev aramalarını salık veririm.

Yukarıya sıraladıklarım hemence akla geliverenlerden bir kaçıdır. Kendini köye adayan ülkücülerden başarılı çalışma bekleniyorsa onların dertlerini memleket derdi saymalı ve üzerine eğilmeliyiz. Başka türlü hareket edersek memleketi kalkındırma diye sözler söylememiz «havanda su dövme»ye benzer.

Tüm meslektaşlarıma yeni ders yıllarında, arkası gelmeyecek olan dert yıllarında başarılar dilerim.

Milliyetçi

(Baştarafı Sayfa 1 de)

şu paragraflardır: «Maznunun memur olması, hele öğretmenlik mesleğini ifa etmesi ve bütün bunların yanında Milliyetçi öğretmenlik iddiasında bulunarak Milliyetçi Öğretmenler Birliğinin Federasyon Başkanı olması karşısında kendisinin kanunlara ve nizamlaa diğer insanlardan daha fazla hürmetli bulunmuş olmasını, bu sıfatları ile bağdaştıramadığımızdan iş bu dâvayı açmak zaruretini duymuş bulunmaktayız. Ş. K. Umumi Vekilleri Avukatlar Ferhunda İnal ve A. Turgut İnal.»

Avutkatların Milliyetçilik anlayışları elbette dürüstlük ve doğrulukla birlikte olduğu için bizim bu Süper Milliyetçiler hakkında beklediklerini bulamıyacaklardı.

Amme İdaresi Enstitüsüne Giren Eğitimciler

Türkiye ve Ortadoğu Âmme İdaresi Enstitüsünce yayınlanan, Ekim 1966 tarih ve 8 sayılı «ÂMME İDARESİ BÜLTENİN» de yayınlandığına göre bu öğretim yılında Enstitüye girebilen öğrencilerin % 31,1 oranıyla en çoğunu öğretmenler teşkil etmektedir. Bülten Eğitim Enstitüleri ve Öğretmen okullarını bitirerek Enstitüye giren eğitimciler hakkında şöyle demektedir. «Bu kategoriye giren adayların başarısı, siyasal, iktisadi ve sosyal bilimler alanlarında eğitim görmemiş oldukları dikkate alınırsa daha da büyük bir değer kazanmaktadır. Enstitü'nün bu güne kadar edindiği tecrübeler, Eğitim Enstitüsü ve öğretmen okulları mezunlarından bir çoğunun yurt ve dünya sorunlarına karşı oldukça yakın bir ilgi duydukları ve kuvvetli bir öğrenme ve yükselme arzusuna sahip olduklarını açıkça ortaya koymuştur.»

Bu öğretim yılında Enstitüye girmeye hak kazananların menşe durumlarına göre durumları da şöyle sıralanmaktadır:

Menşe'i	Asil kazanan sayısı	Yedek sayısı
Eğ. Ens. ve Öğr. Okul.	15	10
İkti. ve Tic İlimler akademileri	3	2
Hukuk Fak.	8	1
Siy. Bil. Fak.	11	1
Tek. Üni. ve Tek. Ok.	3	—
İktisat Fak.	1	—
Veteriner Fak.	1	—
Harp Ok. ve Akademisi	1	—
Polis Ens.	2	—
Diğer Yük. Ok. ve Kur.	—	1
Toplam	45	15

Çok Yüksek Bakanlık Mensuplarına ithaf olunur.

Olaylara mı?

(Baştarafı Sayfa 1 de)

dığına göre Uğurlu'nun suçu, Dernek ve Sendikacı olamaktır. Bay Bakanlık Müfettişinin «Sendika başkanı olarak idareyi tenkit ediyormuşsunuz» «İldisiplin kurulu kararlarına itiraz ediyormuşsunuz» gibi sorular sorması iz'an ve mantıkla uzaktan yakından ilgili olmayan bir davranış olmaktadır. Bir sendika başkanının bu sorulardaki işleri yapması değil, yapmaması suçtur.

Anlaşıldığına göre Uğurlu'nun Antalya'da bulunması, milliyetçi öğretmenler derneği ve sendikasını kurmak için az emek sarfetmiyen Antalya Millî Eğitim Müdürünün hoşuna gitmemiş olacak. Dairesini iktidar partisinin karargâhı haline getirdiği söylenen müdürün Tevfik Uğurlu gibi teşkilâtçı, kafası ap-aydın bir yürekli kişiye tahammül edemiyeceği belirtilmektedir.

28 Ekim günü saat 20 de Türkiye radyolarında yayınlanan haber bülteninde Federasyon demeç ve bildirilerine cevap vererek, gayet doğru yolda olduklarını ve hiç bir derneğin teşkilâta tesir etmediğini belirterek, Federasyonumuzun tutumunu «Akıl almaz» bulan bakanlığa cevabımız şudur, «AYİNESİ İŞTİR KİŞİNİN LAFA BAKILMAZ».

Tevfik Uğurlu ilk değildir,

İlköğretim

(Baştarafı S. 1 de)

meden önce Bakanlık müfettişlerinden olduğu bilinmektedir. Bedri Alogan 1960 tan önce Balıkesir ve Edirne Millî Eğitim Müdürlüklerinde bulunmuştu. 1960 tan sonra sırası ile Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü, Öğretmen Okulları Genel Müdür Yardımcılığı ve Bakanlık Müfettişliklerinde bulunmuştur.

Yeni Genel Müdürün Türk Millî Eğitimine yararlı olmasını dileriz.

Bize Gelen Yayınlar

İMKÂNSIZLIKLAR İÇİNDE BAŞARI. Öğretmen **Sadık Takmaz**'ın bu eserinde **imkânsızlıklar içinde başarı** gösteren Anadolu kişisinin gerçek yaşantısını bulacaksınız. Kader birliği ettiğiniz Ali'nin yaşantısını okurken kendi yaşantınızı duyacaksınız.

Fiatı: 250 kuruş.

İsteme yeri:

Sadık Takmaz. Esentepe İlkokulu Öğretmeni. Saymakadın/ANKARA

ÜLKÜCÜ BİR KAYMAKAM VARDI

Ülkücü bir kaymakamın çıkarcılarla savaşı.
Teneke'deki kaymakamla kader birliği eden ülkücü yönetici ünlü yazarların kalemiyle.
50 acı gerçek resimler, dâvaya tanıklık eden birçok belgelerle.

Fiatı: 5 lira.

İsteme yeri:

Cemil Sönmez P. K. 43
Cebeci/ANKARA

ÖĞRETMEN ARKADAŞ!

GAZETENİ YAŞATMAK KENDİ ELİNDEDİR...

ABONE OL!
ABONE BUL!.

Yakacak Zammını Alamayan Öğretmenler

KARS (Özel) — Kars ilinde çalışan öğretmenlere 1966 yılı yakacak zammı verilmemiştir. Yakacak zammı olarak verilen para her ne kadar bir memurun kışlık ihtiyacını gidermekten çok uzak ta olsa özellikle kışı çok ağır geçen ilimizde durum meslekdaşlarımızın çilelerine yeni bir ek olmuştur.

Emekli Öğretmen

(Baştarafı S. 1 de)

hatıra resmi çektirmiştir. Gece 24 e kadar sürmüştür. Geceye eşi ile birlikte katılan Ünlüer öğretmenleri çok memnun etmişlerdir.

Düyundan bir Türlü Çıkmayan Haklar

BURDUR (Özel) — 1964 yılı Şubatında Burdur merkez köy okulları müdür ödenekleri verilmediği için borca kalmıştı .O gün bu gündür yapılan yazışmalar bir sonuç vermediğinden köylerde çalışan okul müdürü arkadaşların bu hakları bir türlü alınamamıştır.

Bu yetmiyormuşçasına 1965 yılında da aynı ilde tedavi ve hastalık giderici olan öğretmenlere ödeneksizlikte paraları verilememiştir. Alınamayan bu hakların da yapılan işlemlerine bir türlü olumlu cevap alınamamıştır.

Ülkücüler

(Baştarafı S. 1 de)

yine diğerlerinde olduğu gibi sayın Üzeyir Özer de hiçbir sebep gösterilmeksizin Müdürler Komisyonu kararıyla Antalya'nın Akseki Ortaokuluna sürülmüştür. Nedensiz, niçinsiz sürülmüştür. Ama, aslında bu sürgünün nedeni bizce bilinmektedir. Üzeyir Özer, çıkarcı ve tutucu çevrelerin devamlı baskısı sonucu tedirgin edilmiştir ve yerine okul müdürlüğüne milliyetçi öğretmenler derneği üyesi bir zat atanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı halâ «Hayır efendim. Siz politika yapıyorsunuz, biz bu dernekle işbirliği yapmıyoruz» şeklinde cevap veredursun.

Ülkücü ve gerçek Atatürkçü öğretmen topluluğu, kendilerine reva görülen bu denli tasarrufları hiçbir zaman unutmıyacak ve de kamu oyuna Atatürk düşmanlarını, devrim düşmanlarını tek tek teşhir edecektir.

Çarıklı gelin

(Baştarafı S. 4 de)

di Gülhanım'ı.

Bu durumu gören öğretmenin, başı döndü, gözlerinin önünden yıldızlar uçuştu, midesi bulandı, zor zaptetti kendini. Nasıl yemişti o yemekleri? O fakirlerin hakkını nasıl yemişti? O çarıklı gelinin hakkına tecavüz etmişti... Yanındaki ağaya sordu:

— Mehmet Ağa! Gelinin ayağında çarık var! Niçin çarıkla gelin ettiler? Kundurası yok mu gelinin? Niçin akşamdanberi bu davullara, içkilere, yemeklere masraf ettirdiniz bu fakirlere? Bak! gelin çarıkla gidiyor...

Mehmet Ağa cevap verdi:

— Öğretmen! köyümüzde ürüsüm (gelenek) böyle. Kızını satıyor, tabiiki yapacak! Ben mi tutacağım davulunu? Biz mi ağırlıyacaktık misafirleri? Bu her gün değelya. Şunun şurasında beş on kuruş da mı masraf etmesin?..

Öğretmen bitkin, ızdırap içinde bakıyordu gelinin peşinden. Ve Gülhanım atın üstünde dimdik gidiyordu. Götürüyorlardı ÇARIKLI GELİNİ sevgilisine...

Talip Apaydın, Suçun Nedir?

(Baştarafı Sa. 2 de)

İçine yuvarlandığı karışık dünyadan, Amasya'dan yazdığı mektupta şöyle diyor:

«Oturdum çalışıyorum. Bir roman var elimde. Kârım o olacak.

Danıştay'da dâva açıldı. Muammer Aksoy savunacak. Düzelir diyorlar. Ama ne zaman?»

....

«Dayanacağız. Başımıza ilk gelmiyor bunlar. Aydın olmanın çilesini çekeceğiz. Sağlıkolsun.»

Evet, şimdi Talip danıştay kapısında. Muammer Aksoy, hak'kın ve hukukun bu yiğit savunucusu, Talip'i şöyle savunacak:

«Talip Apaydın, onyedi yıllık bir musiki öğretmenidir. Bu süre içinde muntazaman terfi etmiş ve idarenin takdirini kazanmıştır.

Bakanlık müfettişlerinden olup, esas mesleği müzik öğretmeni olan sayın Şeref Çayıroğlu tarafından yapılan bir teftiş sonunda, çalışması son derece takdir edilmiş ve bütün okullara bu çalışma örnek olarak gösterilmiş ve tavsiye edilmiştir.

Dâvalı, bakanlıkça, çalışması devamlı olarak takdir edilen müvekkilimize 1965 yılında 10-12 yer gösterilmek suretiyle öğretmen okulu müdürlüğü teklif edilmiş, fakat devamlı okuyan ve yazan müvekkilimiz, boş zamanlarını okuyup yazmakla değerlendirmek amacıyla bu teklifi kabul etmemiştir.

rur orda, Sideri Köyü'nün üstündeki tepede, uzaklardaki «pare pare» köyleri, köylerin bin yıl sonra yapılmış ak binalarını, yani okullarını seyreder. Sonra:

«Nasıl kapatmalı bu açığı?
Ama inançtır benden gelen,
Öğretmene karşı, öğrenciye karşı.
Sideri Köyü'nün üstünden bakarken
İçimden rüzgârlar esiyor,
Boş geçmiş bin yıllara rağmen
Bana uzaklar yakın geliyor.»

der, yoluna devam eder.

İşte, benim dünyamdaki yazar ve öğretmen Talip, bu içi uğultulu, başı rüzgârlı, duygulu, ozan insanda saygı uyandıran o dalgınlığıyla ermişleri andıran bir kişidir. Bu eli öpülesi kişi bu bin yıllık açığı nasıl kapatmalı diye düşünen kişi, şimdi alınıyor, sıkıntılı, dar bir dünyaya tutsak edilmeye çalışılıyor. Bir sürü kaatil, bir sürü vatan soyguncusu, bir sürü hırsız ortada dolaşıp dururken, bula bula bu kişiyi buluyorlar cezalandıracak!

1965 yılında yapılan teftiş sonunda, müvekkilimizin mesleksel çalışması takdir edilerek kendisine dâva dilekçesine ekli olarak sunulan bir takdirname verilmiştir.

Meslekî çalışması dışında, dâvacı tarafından birçok roman, deneme, piyse ve şiirler yazılmış ve bu eserler hakkında şimdiye kadar hiçbir işlem yapılmamıştır.

1965 yılında idarece (Eğitim Bakanlığı) açılan bir okul piyesi yarışmasına müvekkilimiz de katılmıştır. Yazar adları kapalı olarak yapılan değerlendirme sonucunda, müvekkilimiz ikinciliği kazanmıştır. İsimler açılınca ve ikinciliği kazanan müvekkilimiz olduğu anlaşılınca sayın Adnan Ötügen tarafından sonuçların ilân edilmesi ve her nedense yarışmayı kazandığı halk oyuna duyurulmak istenmemiştir. (......)

Yukardaki arzedilen maddi vakılar karşısında verilen bakanlık emrine alma kararı, konu ve maksat yönlerinden kanuna aykırıdır. (......)

1965 yılında çalışmasından ötürü takdir edilen, kendisine takdirname verilen ve en küçük bir muahezeye maruz kalmayan dâvacının, 1966 yılında bakanlık emrine alınmasını, objektif ve hukuki bir sebeple izah etmek mümkün değildir. 1965 yılı ile 1966 yılı arasındaki bu işlemi haklı gösterecek olayı, biz gerçekten merak etmekteyiz.

Görülüyor ki, sebep yönünden alınan kararda isabet bulunmamaktadır. Bu karar tamamen keyfidir. Ve kamu hizmeti, yahut kamu yararı ile bağdaşmayacak bir takım saik ve maksatların mahsulüdür. (......)

Dâva konusu işlem, son zamanlarda iktidar tarafından tarafsız, anayasadan yana Atatürkçü öğretmenler üzerinde yapılan baskı zincirindendir.»

Söylediği doğrudur Talip'in. Başına gelen ilk olay değildir bu. Aydın olmanın, halk sevmenin ödülü bu olmuştur. Onun da payına herhalde bundan fazlası düşmezdi. Halkçı yazar olmak zor, halkın derdini iğnelemek, deşmek, tehlikeli bir iş. Hakka yan çizen bir dünya düzeni içinde, bir yönetim düzeni ortasında, halkçı yazarın çilesidir yalnız kalmak ve ezilmek. Bu örneklerden anlaşılıyor ki, düşünce'nin ortaçağını yaşıyoruz. Mahkeme kapısına dayanan son yazar olmayacaktır Talip. Daha çok Talipler ezilmeye çalışılacaktır.

Talip'in başlıca suçu Köy Enstitüsü çıkışlı bir yazar oluşudur kanımızca. Yıllarca, bu okullara saldırıldı. Karalandı .Halka doğru giden o güzelim okullar, bu saldırılara, karalamalara kurban edildi. Köye giden yollar tıkandı. Şimdi de oralardan mezun olan değerli insanlara mı geldi sıra?

Kaldı ki, dost da düşman da, yıllarca yapılan karalamaların asılsızlığını anlamıştır bugün. Köy Enstitüsündeki uygulanan eğitim metotları «Türk buluşu» diye batı kaynaklarına geçmiştir. Batının pedagojik kültürüne ilk katkıyı yapan, yani Türkün adını yazdıran, o enstitülerin kurucusu Tonguç'tur. Tonguç'tan «Türk Pestalozzisi» diye söz ediliyor bugün dünyanın her tarafında. Gene ilk defa gerçekçi Türk halk edebiyatının en güzel örneklerini, dünya toplumlarına armağan edenler, enstitü çıkışlı yazarlar olmuştur ki, Talip Apaydın, bu mutlu kişilerden biridir.

Yıllar sonra çoğumuz unutulup gideceğiz. Talip'i ezmek isteyen güçler de unutulacak. Talip'i ezmek, bir düşünceyi, halkçılığı ezmek demektir ki, onların unutulması daha kötü olacak. Çünkü tarih onları kapkara sayfaların arasında toz edecektir. Tıpkı yüzyıllardır, düşünceyi sıkıştıran, tutuklayanların başına gelenler gibi. Bunda kuşku yoktur. Çünkü gelecek aydınlık, halkçı düşünceden yanadır.

Değerli ozan Ceyhun Atuf Kansu'nun dediği gibi:

İlerde, bir tarihci-tek kişi
Geçmiş bunalımları yarın adına
Ve çile çekmişleri halkın adına
Araştırmak olan o yiğit kişi.
— Bırakıp bir yana, türkü söyleyenleri her arabada —
Araştıracak o namuslu tekeri
Bellerden, yokuşlardan kim çekmiş
Toplumu insanın aydınlık düzüne.

Ve o tarihci, o yiğit kişi, halkın yiğit yazarı Talip ve Talipleri bulacaktır.

ÖĞRETMENLER GAZETESİ
Türkiye Öğretmen Dernekleri
Millî Federasyonu
Haftalık Yayın Organıdır
Pazartesi günleri çıkar
Meslek düşün ve sanat gazetesi
Basın Ahlâk Yasasına uyar.

İLÂN TARİFESİ

Birinci Sayfa'da santimi 30 Lira
İkinci » » 25 »
3. 4. 5. 6 » » 20 »
Özel ilânlar pazarlığa tabidir.
Küçük ilânlar kelimesi 1 lira

BASILDIĞI YER :
BALKANOĞLU Matbaacılık Ltd. Şti.
SANAYİ CADDESİ NO. 17 — ANKARA

Sahibi : Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu adına
Başkan
Hayrettin UYSAL

Yazı İşleri Sorumlu Yönetmeni
Ahmet KAMACI

Yazı İşleri ve Yönetim
Adres : Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Yenişehir - Ankara No: 14/1 ve 14/12
P.K. : 1066 Tel : 12 99 46

Gönderilen yazılar geri verilmez. Yayınlanan ilân ve reklâmlardan sorumluluk kabul edilmez.
Fiatı : 50 kuruş
Yıllık abone : 20 Lira
Altı aylık abone : 10 Lira